

Cultuur IS

Uitdagingen voor het cultuurbeleid in Vlaanderen

Memorandum 2009 - 2014
van de Strategische AdviesRaad
voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Sectorraad Kunsten en Erfgoed
Sectorraad Media
Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk
Vlaamse Sportraad

Vlaamse overheid



sarc

Strategische AdviesRaad voor
Cultuur, Jeugd, Sport en Media

...er was ooit een tijd dat vele mensen Latijn verstonden...

Cultura in het Latijn komt van colere - bouwen, ook bebouwen van grond - in overdrachtelijke zin dus ook 'bebouwen' van geestelijke grond, het ontwikkelen van de geestelijke gaven in breedste zin.

Cultuur moet aldus bij uitstek een zorg voor kwaliteit zijn, een aandacht voor het leven zelf met het oog op een zo gaaf mogelijk ontwikkelen en doorgeven der oneindige mogelijkheden die in de mens besloten liggen.

Cultuur is als de lucht die we in- en uitademen: wat we fysiek inademen moet van zo goed mogelijke kwaliteit zijn (dit wil zeggen geen tekort tonen aan levensnoodzakelijke elementen, en geen teveel aan schadelijke elementen!). Ademen wij slechte lucht in, dan lijdt ons organisme daaronder; het degradeert en het kan ook onmogelijk een kwaliteitsvolle lucht "teruggeven" - onze longen zijn niet in staat de luchtvervuiling om te keren, maar zijn er wel degelijk slachtoffer van! Zo is het ook met cultuur en onze geestesgesteldheid gesteld: wij moeten dus zelf over hun waarden en niveau waken, we zijn er zelf verantwoordelijk voor.

Onze culturele evolutie moet zeker niet uitsluitend lopen langs een parcours dat door politieke of religieuze instituties is uitgetekend of/ en opgelegd (deze instituties kunnen en moeten daarbij tegelijk wél een brede stimulerende rol spelen!) Het is immers zo, dat de richtlijnen en krachtlijnen die de cultuur van binnenuit moeten sturen in elk van ons aanwezig en werkzaam zijn; maar wij moeten ze willen herkennen en koesteren: in elke mens waait ontegensprekelijk de Geest, die niet in systemen en -ismen te vangen is. Het is mijn overtuiging dat die Geest, dit collectief onderbewustzijn van ons, er uiteindelijk op is gericht om de bewoners van dit aardbolletje van een zo harmonisch mogelijke samenhang te laten genieten.

Zoals ook de moderne fysica het steeds duidelijker aantoont, is op micro- en macrokosmische schaal een oneindige wisselwerking tussen tegengestelde energieën de ware motor van het leven in zijn breedste zin. Het besef hiervan, en een passend ontzag voor dit fenomeen, moet ons doen inzien dat tegenstellingen aanvullend zijn en dat de samenleving er van af den beginne toe geroepen is om een echte s a m e n - l e v i n g te zijn over alle grenzen heen, van welke aard dan ook, en wel dank zij die gegeven en zelfs onontbeerlijke tegenstellingen!

Alleen een innerlijk contact met deze diepste mechanismen die vlak aan de Bron liggen van ons bestaan zelf, kan een voedingsbodem zijn voor 'cultuur' die deze naam voluit verdient.

Dit is mijn credo, dat ik graag hierbij ten persoonlijke titel uitsprak...

*Toespraak door Sigiswald Kuijken bij de uitreiking van de prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor de Algemene Culturele Verdienste -
Hasselt, 2 februari 2009*



WOORD VOORAF

Beste lezer,

U hebt het eerste memorandum van de nieuwe Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media – kortweg de SARC – in handen.

Dit memorandum is geschreven door en met alle leden, dit wil zeggen vrouwen en mannen die cultuur maken, onderzoeken, beleven, ervaren of ervan genieten.

Vele keren hebben zij samen nagedacht en gediscussieerd over wat echt belangrijk is voor cultuur in Vlaanderen. Ze hebben hun aanbevelingen op papier gezet en leggen die nu voor aan de politieke vertegenwoordigers die het toekomstige cultuurbeleid vorm zullen geven, in de hoop en overtuiging dat zowel de leden van het Vlaams Parlement als de nieuwe Vlaamse Regering er rekening mee zullen houden.

Het cultuurbeleid heeft de moeilijke maar boeiende taak om cultuur in de samenleving maximaal te laten gedijen, in het belang van zelfontplooiing, sociale ontplooiing, identiteitsvorming en creatieve dynamiek.

De SARC wil via dit memorandum hiertoe een bijdrage leveren.

In een eerste algemene deel sommen we de globale uitdagingen op voor het toekomstige cultuurbeleid. Het belang van deze uitdagingen staat buiten kijf. Ze werden geformuleerd door de Algemene Raad en onderschreven door de deelsectoren Kunsten en Erfgoed, Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Media en Sport.

Het tweede deel gaat in op de thema's en toekomstperspectieven die specifiek zijn voor de verschillende beleidsvelden. Deze werden door de sectorraden zelf opgesteld. Deze sectorraden voerden verschillende open gesprekken onder de leden, hebben hun ideeën getoetst met externe specialisten en voor hun sector de prioriteiten bepaald.

Het derde deel van dit memorandum geeft een overzicht van de inhoudelijke domeinen die de strategische adviesraad bestrijkt.

Verwacht geen grote verhalen of cultuurfilosofische beschouwingen. Dit memorandum werd niet geschreven door academici of studiediensten.

En misschien is dat dan ook wel de grootste verdienste ervan: het kwam helemaal tot stand vanuit de basis, vanuit mensen die hun verantwoordelijkheid willen nemen voor een solidair, democratisch en participatief cultuurbeleid.

Mijn dank gaat uit naar de leden van het Vast Bureau, de Algemene Raad en naar alle leden van de sectorraden van de SARC alsook naar de medewerkers van het secretariaat. Allen hebben gedreven en doordacht meegewerkt aan dit memorandum.

Ik hoop dat de SARC met zijn eerste memorandum de beleidmakers zal inspireren en motiveren. Hun respons op dit werkstuk zal dan weer de SARC uitdagen om via adviezen mee te bouwen aan een Vlaanderen waar cultuur het verschil maakt.

Luk Verschueren
Algemeen Voorzitter SARC



INHOUD

Woord vooraf	5
De SARC, een dynamisch samenspel van verschillen en grote eenheid	8
Samenstelling	8

ALGEMENE AANBEVELINGEN VAN DE SARC AAN DE VLAAMSE OVERHEID VOOR DE NIEUWE BELEIDSPERIODE

2009-2014	11
Uitdagingen voor het cultuurbeleid 2009- 2014	13
1. Een waarden-vol cultuurbeleid	13
2. Participatie, interculturaliteit, diversiteit: meer dan modewoorden	13
3. Onderwijs, kiem voor culturele goesting en culturele competentie	14
4. Inzetten op onderzoek	14
5. Media en technologie: anticiperen op de ontwikkelingen	15
6. Kwaliteitsbewaking en –meting verder ondersteunen	15
7. Cultuur en economie: subsidiëring naast financiering	15
8. Bewuste aandacht voor culturele ecologie	16
9. Cultuur in de wereld	16
10. Samenwerkingsakkoorden versterken en ondersteunen het Vlaamse cultuurbeleid	17
11. Een inter-stedelijk beleid ontwikkelen	17
12. Overheid, middenveld en adviesraad: partners in bestuur	18

MEMORANDUM 2009-2014 VAN DE SECTORRAAD KUNSTEN EN ERFGOED

1. Prioriteiten: continueren, stimuleren en innoveren met aandacht voor de bredere context	22
2. Wettelijk kader	23
3. Subsidiëring/financiering.....	24
4. Steunpunten/ondersteuning	25
5. Professionalisering, opleiding en onderzoek.....	25
6. Professionalisering, statuut van de kunstenaar	25
7. Infrastructuur	25
8. Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap	26
9. Advisering	26
10. Promotie: informatie, communicatie, media	26
11. Internationaal	27
12. Transversale verbanden.....	27
13. Uitzonderlijk transversaal verband: de relatie met het onderwijs	28
14. Kwaliteitszorg.....	29

MEMORANDUM 2009-2014 VAN DE SECTORRAAD MEDIA

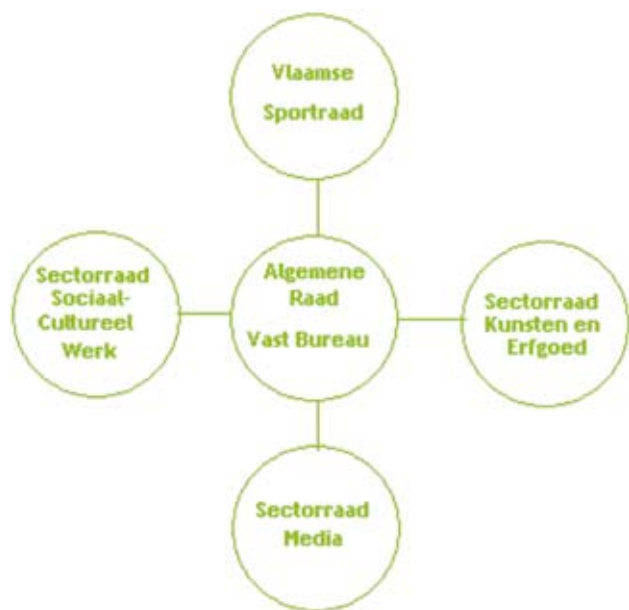
1. Prioriteiten voor een goed mediabeleid	32
2. Financiering/subsidiëring: directe en indirecte financiële steunmaatregelen	32
3. Onderzoek	33
4. Professionalisering en opleiding	33
5. Promotie, informatie, communicatie	33
6. Toezicht	34
7. Internationale context en de Vlaamse media-eigenheid	34
8. Vlaams mediabeleid binnen België en Europa	34
9. Kwaliteitszorg.....	35
10. Kwalitatieve wetgeving	35

MEMORANDUM 2009-2014 VAN DE SECTORRAAD SOCIAAL-CULTUREEL WERK	37
1. Prioriteiten	38
2. Wettelijk kader	38
3. Financiering — subsidiëring.....	39
4. Steunpunten – ondersteuning	40
5. Professionalisering / opleiding en onderzoek.....	40
6. Vrijwilligers.....	40
7. Promotie	41
8. Infrastructuur	41
9. Informatie en communicatie.....	41
10. Internationaal	41
11. Transversale verbanden	42
12. Kwaliteitszorg.....	42
 MEMORANDUM 2009-2014 VAN DE VLAAMSE SPORTRAAD.....	 45
1. Prioriteiten: bewegen, meedoen, presteren, drie sporen voor een vernieuwend sportbeleid in Vlaanderen.....	46
2. Algemeen	46
3. Onderwijs	47
4. Promotie	47
5. Topsport	48
6. Technologie	48
7. Economie	49
8. Gezondheid.....	49
9. Ethiek.....	50
10. Wetenschappelijk onderzoek	50
11. Kwaliteit door kaderopleiding.....	50
12. Europa en de wereld.....	51
13. Overleg	51
14. Media.....	52
15. Ruimtelijke ordening, infrastructuur en ecologie	52
 MEMORANDUM 2009-2014 WERKTERREIN SARC	 55
Kunsten en Erfgoed.....	56
Media.....	60
Sociaal-Cultureel Jeugd- en Volwassenenwerk.....	62
Sport.....	66
 Colofon	 70



DE SARC, EEN DYNAMISCH SAMENSPEL VAN VERSCHILLEN EN GROTE EENHEID

De SARC, Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, ging in april 2008 van start. Wie er het organogram van de SARC op nakijkt, merkt dat er veel aandacht en ruimte is voor de verschillende sectoren. Elke sector beschikt over een eigen onafhankelijke sectorraad.



Dit is ook te zien in dit memorandum, waarin de nodige aandacht gaat naar de vier sectoren die elk hun eigen accenten hebben gelegd en hun specifieke wensen en verwachtingen hebben kenbaar gemaakt in een eigen memorandum. Elk memorandum staat op zich en kan als dusdanig ook apart gelezen en geconsulteerd worden.

Als overkoepelende adviesraad wil de SARC echter ook het klassieke hokjesdenken doorbreken en de krachten bundelen. De SARC wenst dit te doen met respect voor de onderlinge verschillen én met nadruk op wat bindt. Immers, uit deze transversale werking is nu al een vruchtbare dialoog ontstaan waaruit blijkt dat vele sterktes maar ook vele bezorgdheden gelijkaardig zijn. Voor de leden van de SARC was het een bij wijlen verrassende en alleszins boeiende ontdekking om die gemeenschappelijkheid te ervaren.

In dit memorandum kozen we ervoor om wat ons bindt, met andere woorden wat kunsten en erfgoed, sociaal-cultureel werk, media en sport gemeenschappelijk als uitdagingen ervaren, op te nemen in het eerste hoofdstuk, met als titel CULTUUR IS... Het is de bedoeling dat de

lezer het woord 'cultuur' hier kan vervangen door Kunsten, Erfgoed, Sociaal-Cultureel Werk, Media of Sport.

Wat ons bindt is eerst en vooral de vaststelling dat we belang hechten aan waarden in de samenleving. Ook participatie, interculturaliteit en diversiteit vinden we onmisbaar. Daarnaast ervaren we dat onderwijs, onderzoek, media en technologie voor vier sectoren onontbeerlijke hefboomen zijn voor een prominente plaats in de samenleving. Alle vier de sectoren benadrukken dat kwaliteitsbewaking en –meting voor hun sector van belang zijn. Allemaal hebben de sectoren ook op de één of de andere manier en in meer of mindere mate raakvlakken met economie en ecologie. Allemaal zien ze het belang in van internationale contacten en samenwerkingsverbanden. Vooral wat infrastructuur betreft, kan een inter-stedelijke benadering vruchten afwerpen, voor zover natuurlijk de lokale dimensie niet verwaarloosd wordt.

Tenslotte kwam de SARC tot de vaststelling dat alle sectoren belang hebben bij een efficiënte en effectieve overheid, een gemotiveerd en gewaardeerd middenveld en een gezaghebbende en gerespecteerde strategische adviesraad.

SAMENSTELLING

ALGEMENE RAAD

Luk Verschueren, *algemeen voorzitter*

Sabine Bovend'aerde, Jos Pauwels, Annick Schramme, Rob De Donder, Johan Thielemans, Heidi De Nijn, Frie De Greef, Geert Puype, Line Dumoulin, Patrick Dobbelaere, Hilde Van den Bulck, Simon Delaere
leden

VAST BUREAU

Luk Verschueren, *algemeen voorzitter*

Iris Van Riet, *algemeen secretaris*

Chantal De Smet, Hugo De Vos, Hilde Van den Bulck, Bart Vanreusel

leden

SECTORRAAD KUNSTEN EN ERFGOED

Johan Thielemans, *voorzitter*

Chantal De Smet, *ondervoorzitter*

Herman Baeten, Samira Bendadi, Heidi De Nijn, Erik De Vroede, Edith Doove, Annemie Geerts (tijdelijk vervangen door Tijl Bossuyt), Noël Geirnaert, Veerle Keuppens, Esther Maas, Farid Mokhless, Ellen Onkelinx (tijdelijk vervangen door Peter Bouckaert), Goran Proot, Koen Stassijns, Eva Tahon, Philip Van de Bossche, Julie Vandenbroucke, Hugo Vanden Driessche
leden

SECTORRAAD MEDIA

David Stevens, *voorzitter*

Hilde Van den Bulck, *ondervoorzitter*

Ben Appel, Nico De Bie, Simon Delaere, Annemie Driesskens, Alex Fordyn, Kris Houthuys, Frank Meysman, Yvette Mignolet, Ellen Onkelinx (tijdelijk vervangen door Johan Tuybaerts), Philippe Persoons, Thomas Roukens, Jan Van Broeckhoven, Luc Vanheerentals, Greta Van Moer, Rosette Van Rossem, Lut Vercruysse, Dirk Voorhoof
leden

SECTORRAAD SOCIAAL-CULTUREEL WERK

Frie De Greef, *voorzitter*

Hugo De Vos, *ondervoorzitter*

Suzy Bleys, Jan De Braekeleer, Koenraad De Meulder, Tom Dierckx, Katrijn Callens, Piet Forger, Inge Goddijn, Rachid Lamrabat, Dany Neudt, Rachida Ouchoukout, Kaat Peeters, Geert Puype, Luk Tas, Ria Van Asch, Piet Van Loocke, Kristien Vermeersch (tijdelijk vervangen door Francine De Prins), Peter Warson
leden

VLAAMSE SPORTRAAD

Bart Vanreusel, *voorzitter*

Line Dumoulin, *ondervoorzitter*

Frank Bulcaen, Jan Bonnarens, Vanessa De Bleyser, Iris De Keyser, Jessica De Smet, David De Vlieger, Patrick Dobbelaere, Geert Goubert, Fatih Kat, Jan Korthout, Piet Meneve, Mohamed Meftah, Luc Mercken, Liliane Roegies, Ingrid Peeters, Hilde Van Cauwenberghe, Reinout van Schuylenbergh
leden

SECRETARIAAT

Iris Van Riet

Directeur van het secretariaat

Secretaris Algemene Raad

Lieven De Clercq

Secretaris Vlaamse Sportraad en

Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk

Hanne Schuermans

Secretaris Sectorraad Kunsten en Erfgoed en

Sectorraad Media

Viviane Petré

Directiesecretariaat

*Administratieve ondersteuning secretariaat Vast Bureau en
Algemene Raad*

Greet De Ruyter

Administratieve ondersteuning secretariaat sectorraden





© Isabel Pousset

ALGEMENE AANBEVELINGEN VAN DE SARC
AAN DE VLAAMSE OVERHEID
VOOR DE NIEUWE BELEIDSPERIODE
2009-2014

ALGEMENE AANBEVELINGEN VAN DE SARC AAN DE VLAAMSE OVERHEID VOOR DE NIEUWE BELEIDSPERIODE 2009-2014

“Er moet niet gepleit worden dat er cultuur moet zijn, CULTUUR IS ...”

Met dit memorandum wenst de SARC zijn prioriteiten te formuleren voor de nieuwe beleidsperiode 2009-2014. De SARC wil actief meebouwen aan het Vlaamse cultuurbeleid en wil zich daarbij profileren als een communicatieve partner. Een communicatieve partner die de dialoog tussen de overheid en het culturele veld bevordert, met gerichte vragen de vinger aan de pols houdt en - waar nodig - de vinger op de wonde legt.

Dit memorandum behandelt alle deelsectoren waarover de SARC strategische adviezen formuleert, in het bijzonder kunsten en erfgoed, sociaal-cultureel werk voor jeugd en volwassenen, sport en media.

Cultuur, in de meest brede zin van het woord, is een onvervreemdbaar deel van gemeenschap en samenleving. Cultuur en cultuuruitingen geven vorm aan gemeenschap en individu en dragen bij tot het (fysieke en psychische) welzijn van het individu in die gemeenschap. Dankzij de deelname en de inbedding in het culturele proces en gebeuren worden individuen actieve burgers, wordt de gemeenschap verrijkt, en worden burgers uitgedaagd om mee gestalte te geven aan de samenleving. Er moet niet verdedigd worden dat er cultuur moet zijn, **cultuur IS**. Cultuur bouwt de samenleving mee op en is er een bindend element voor.

Cultuur draagt bij tot **zelfontplooiing** en bepaalt mee de ontwikkeling van de identiteit van elk individu.

Dit is een continu proces van levenslang leren en ervaren. Cultuurbeleving scherpt het kritische ethisch en esthetisch denken, draagt mee zorg voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid en draagt op die manier bij tot het algemene welzijn van de samenleving. Naarmate de complexiteit van de samenleving toeneemt, is de nood aan identiteitsvorming groter en de 'opdracht tot cultuur' dwingender.

De democratisering van de samenleving is gepaard gegaan met een democratisering van het cultuurbegrip.

De grenzen tussen *high* en *low culture* vervagen. Cultuur

is een breed begrip geworden en dient ook als dusdanig benaderd te worden. Toch blijft waakzaamheid geboden. Het moet wel degelijk een verbreding inhouden en geen 'vervanging' van het oude begrip 'Cultuur'.

Cultuur vervult een hefboomfunctie op het vlak van **sociale ontplooiing**, integratie en actief burgerschap.

Elk lid van de gemeenschap dient de kans te krijgen om aan culturele activiteiten deel te nemen. Dit wil niet zeggen dat elk lid aan elke culturele activiteit moet deelnemen. De 'goesting' om te participeren dient wel zo veel mogelijk aangewakkerd te worden. Hindernissen tot participatie (zeker als ze van sociale of financiële aard zijn) moeten worden weggewerkt.

Cultuur kent vele uitingen die samen de **identiteit van de gemeenschap** creëren.

Cultuur belangt heel Vlaanderen aan - en dus niet alleen de Vlamingen. Cultuur heeft oog voor de levensbeschouwingen, tradities en culturele uitingen van allen. In de hedendaagse maatschappij komen verschillende levenswijzen voor. Cultuur is een samenspel van verschil en grote eenheid, maar moedigt steeds de dialoog tussen alle leden van de gemeenschap aan op basis van wederkerigheid. Cultuur is per definitie een waardengeladen verhaal.

Cultuur in Vlaanderen laat zich niet begrenzen door 'een grondgebied'. Vlaanderen staat in en maakt deel uit van de grote wereld. Cultuur stimuleert in twee richtingen: de uitstraling van het aangezicht van Vlaanderen bepaalt immers zijn aantrekkingskracht.

Tot slot kan cultuur een **creatieve dynamiek** in de samenleving doen ontstaan. Cultuur genereert ontwikkeling, vooruitgang en innovatie.

1 Goesting' werd in 2007 verkozen tot leukste, mooiste woord. Het wil meer zeggen dan louter 'zijn zin doen'. Het heeft ook de connotatie van 'met veel zin aan iets deelnemen' en 'de zin van iets inzien'. Zo brengt het meteen de notie 'zingeving' in het culturele verhaal binnen.

UITDAGINGEN VOOR HET CULTUURBELEID 2009- 2014

1. EEN WAARDEN-VOL CULTUURBELEID

1.1. Omdat cultuur mee vorm geeft aan de samenleving en bijdraagt tot de identiteitsvorming van burgers zijn cultuuruitingen altijd waardengebonden. Ethiek is een heftige en blijvend actuele discussie in de verschillende cultuursectoren. Of het nu gaat om de dopingproblematiek in de sport, de onafhankelijkheid van nieuwsgaring in de media, de grens tussen de artistieke autonomie in de kunsten en de maatschappelijke verantwoordelijkheid of de deontologie van vormingswerkers in het sociaal-cultureel werk, vroeg of laat steekt het ethisch debat de kop op.

1.2. Hoewel ethiek in de eerste plaats de **verantwoordelijkheid van het cultuurveld** zelf is, dient de overheid waar nodig een regulerende rol te spelen. Naast de meer **sensibiliserende** aanpak zoals bij campagnes 'Sport op jongerenmaat' of het charter tegen homofobie in de sport, dient het beleid op dit vlak ook oog te hebben voor een meer **structurele aanpak** zoals het geval is in het decreet Ethisch Verantwoord Sporten.

1.3. De media staan steeds meer onder druk van technologische en economische factoren. Nochtans is het hanteren van **deontologische principes** zoals onpartijdige berichtgeving, respect voor het bronnengeheim en voor de privacy van het individu, strikte scheiding tussen informatie en publiciteit en het natrekken van bronnen cruciaal voor de media. Van hun kant zijn de burgers niet altijd gewapend om de valkuilen te onderkennen. Het resultaat is een samenleving die in belangrijke mate steunt op de media, maar die onvoldoende inzicht dreigt te hebben in de mogelijk perverse effecten ervan. Daarom is het aangewezen om via het onderwijs en het middenveld en via specifieke acties de **mediageletterdheid en vorming** te stimuleren van zowel mediagebruikers als professionals.

2. PARTICIPATIE, INTERCULTURALITEIT, DIVERSITEIT MEER DAN MODEWOORDEN

2.1. Onderzoek wijst uit dat de belangrijkste drempels voor participatie liggen bij de thuissituatie, het onderwijsniveau, het sociale netwerk, de tijdsdruk, de economische situatie en de bereikbaarheid.

2.2. De overheid moet aandacht schenken aan een **alge-**

meen cultureel leefklimaat. Een esthetische, creatieve, sportieve omgeving vormt de basis waarop concrete initiatieven zich kunnen enten. Daarnaast kan het nuttig zijn om via een impulsbeleid bepaalde doelgroepen en sectoren te bereiken.

2.3. De SARC vraagt een speerpuntbeleid voor **cultuurparticipatie** waarbij:

- het **thuismilieu** gestimuleerd wordt. Jonge kinderen moeten samen met hun ouders zo vaak mogelijk aan culturele activiteiten kunnen deelnemen.
- het **onderwijs** de culturele competentie breed ontwikkelt en daarbij mogelijk handicaps in het thuismilieu compenseert.
- maatregelen genomen worden om het **sociale netwerk** te vergroten, want communicatie leidt tot participatie.
- **cultuurdeelname in de vrije tijd** verder wordt bevorderd.
- de actieradius van het participatiedecreet wordt uitgebreid naar andere beleidsvelden en -domeinen. Het ontbreken van het **beleidsveld media** springt hierbij het meest in het oog. Dit is zonder meer een gemiste kans want media vormen niet alleen zelf een belangrijk onderdeel van onze hedendaagse cultuur, media zijn een belangrijke hefboom voor cultuurbeleving en -participatie.
- initiatieven zoals het **cultuurparticipatiefonds voor mensen die in armoede leven** verder dienen te worden uitgewerkt. Deelname aan culturele activiteiten wordt immers niet alleen bepaald door de kostprijs, maar ook door bepaalde gedrags- en dresscodes.
- cultuurinitiatieven **toegankelijk** zijn voor **kansengroepen**.

2.4. Interculturaliteit en diversiteit zijn een feit en een werkelijkheid waarop het beleid anticipeert en die het beleid uitdagen en stimuleren. De SARC suggereert om het beleid betreffende etnisch-culturele diversiteit vorm te geven als een impulsbeleid en er een traject voor op te zetten met duidelijke operationele doelstellingen gebonden aan een tijdpad. De SARC stelt voor dit te benoemen als een impulsbeleid over etnisch-culturele achterstelling. De SARC vraagt de overheid om hierbij rekening te houden met de diversiteit van de sectoren en de eigenheid van de culturele organisaties. Een ensemble hedendaagse muziek kan niet dezelfde graad van interculturaliteit bereiken als een filmfestival voor de wereldcinema. De

overheid dient hierbij in te zetten op intentieverbintenissen en op kritische monitoring. Om dit te stimuleren wil de SARC bijdragen tot een breed debat met als doel een verhoogde zelfreflectie in de openbare culturele sector. Het is wel duidelijk dat diversiteitsplannen in organisaties wel al effect hebben, maar nog op grotere schaal ingang moeten vinden.

2.5. Het sleutelwoord binnen de driehoek cultuurparticipatie, interculturaliteit en diversiteit is **communicatie**. Het cultuurbeleid dient het mogelijk te maken dat de organisaties in Vlaanderen naast het **Nederlands ook andere talen** mogen gebruiken om de participatie te stimuleren. De decreten zijn op dit vlak soms te beperkend. In tijden van globalisering is het koesteren van de eigen culturele identiteit een belangrijk gegeven maar dit mag niet leiden tot een verkrampde exclusieve houding. Door wederkerigheid kan men tot een nieuwe vorm van gemeenschappelijkheid komen.

3. ONDERWIJS, KIEM VOOR CULTURELE GOESTING EN CULTURELE COMPETENTIE

3.1. Naast de thuissituatie is de scholingsgraad en de culturele ervaring tijdens de schoolperiode bepalend voor de culturele identiteitsvorming en de (latere) participatie. Het onderwijs draagt een belangrijke verantwoordelijkheid in het **aanwakken van de culturele goesting** (kunstzinnig, sportief, gemeenschapsvormend, mediakritisch...). Het aanwakken van de culturele goesting staat in functie van levenslang leren en genieten. Het onderwijs vormt mee het 'toekomstige cultuurpubliek'. Onderwijs en scholing zijn een essentiële partner in de initiatie in de verschillende culturele canons.

3.2. Er is nood aan **structurele aandacht** voor cultuur in het onderwijs. Dit impliceert meer ruimte voor cultuur in de lerarenopleiding en geen eenzijdig schrappen van lesuren. De SARC wenst hierbij te wijzen op het belang van een **geïntegreerde aanpak**. Cultuur kan binnengebracht worden in meer vakken dan enkel een uurtje 'les' per week.

3.3. Ook de cultuurwereld moet openstaan voor **samenwerking** met onderwijs. De wisselwerking en samenwerkingsverbanden tussen school, buitenschoolse activiteiten en de cultuurwereld, dienen meer te worden gestimuleerd.

De effecten van de **maximumfactuur** op de kwaliteit en de kwantiteit van culturele activiteiten van de scholen moet worden nagegaan. Uiteraard gaat het om een gedeelde verantwoordelijkheid.

3.4. Het onderwijs is een **democratiserend** instrument voor de cultuurbeleving: dáár kunnen de verschillen in cultuurcompetentie die men van huis uit meekrijgt, enigszins gelijkgetrokken worden. De SARC bepleit meer aandacht voor cultuur in de eindtermen.

3.5. Het onderwijs **ontwikkelt artistiek, sportief, creatief talent**. Het leidt jonge sporters, kunstenaars, mediamensen en sociaal-cultureel werkers op. Aspecten van management, communicatie, soms ook industriële productie en distributie, horen bij de opleiding. Onderwijs en cultuur dienen verder samen te werken aan kwaliteitsvolle opleidingen afgestemd op het werkveld.

4. INZETTEN OP ONDERZOEK

4.1. De SARC vindt het zinvol dat de overheid zich bij de voorbereiding, de monitoring en de evaluatie van haar **beleid baseert op wetenschappelijk onderzoek**. Zij dient hiertoe het bestaande onderzoek beter te coördineren en meer onderzoek te financieren. Opgeleverde onderzoeksresultaten moeten ook sneller gevaloriseerd en verspreid worden.

4.2. Er is behoefte aan een degelijk **documentatieapparaat**, met een databank waarin gegevens worden bijgehouden van internationale pers, mediatoren, cultuurplatformen, partners, opinieleiders over de hele wereld, alsook het systematisch archiveren van de aanwezigheid van Vlaamse cultuur in het buitenland (programmabrochures, pers, enz.), en dit op één centrale plek die voor iedereen toegankelijk is.

4.3. De Europese Commissie heeft in 2008 een mededeling uitgebracht over een Europese agenda voor cultuur in het licht van mondialisering. Samenwerking wordt gestimuleerd op het vlak van collectiemobiliteit, cultuureducatie, mobiliteit van kunstenaars en creatieve industrie. De overheid zou meer structureel moeten samenwerken met experts uit het culturele veld om deze thema's verder uit te werken. Samenwerking met Nederland op sommige terreinen kan ook zinvol en opportuun zijn. De SARC denkt hierbij aan een gemeenschappelijke kennisopbouw voor Europeana, **de Europese digitale bibliotheek**.

5. MEDIA EN TECHNOLOGIE ANTICIPEREN OP DE ONTWIKKELINGEN

5.1. Er zijn onmiskenbaar grote verschillen zowel in de wijze waarop mensen van media gebruik maken als in het soort medium dat mensen gebruiken. Velen ontleen hun (culturele) identiteit mede aan het gebruik van sociale netwerkanalyses zoals Facebook. Zij hanteren het web moeiteloos om hun competenties te vergroten. Anderen vinden nauwelijks hun weg naar en op het internet en keren zich ervan af. Ook het gebruik van de klassieke media loopt nog steeds niet gelijk. Sommigen lezen amper een krant. Nog anderen beperken hun mediagebruik tot louter onderhoudende of ontspannende tv. Het zijn allemaal participatievormen.

Dé focus van het overheidsbeleid moet liggen op de ontsluiting en het toegankelijk maken van zoveel mogelijk media - inclusief de achterliggende technologie - voor zoveel mogelijk groepen in de samenleving om zo een dualisering te doorbreken.

5.2. Zowel klassieke als nieuwe media zijn belangrijk voor cultuur. In hun informerende functie dragen ze bij tot het functioneren van de **democratie**. In hun ontspannende functie kunnen ze meewerken aan een cultureel patrimonium en een groepsgevoelen die de basis van een inclusieve interculturele samenleving vormen. In hun stimulerende functie zetten ze aan tot culturele **participatie** en permanente **vorming**.

6. KWALITEITSBEWAKING EN –METING VERDER ONDERSTEUNEN

6.1. Permanente kwaliteitszorg is een garantie voor de realisatie van de doelstellingen die een goed cultuurbeleid beoogt. Binnen de **diverse sectoren** wordt in toenemende mate aan kwaliteitsbewaking gedaan (performantieteamstaven VRT, systeem van beoordelingsvisitaties sociaal-cultureel werk, beoordelingscommissies kunsten en erfgoed, professionaliteit in sportbegeleiding). De overheid moet deze processen verder blijven ondersteunen en evalueren via ondubbelzinnige criteria en parameters.

6.2. Er is behoefte aan structureel **wetenschappelijk onderbouwd onderzoek** om de kwaliteit te meten. Het is evenzeer noodzakelijk dat de **resultaten** van deze onderzoeken ter dege **gecommuniceerd worden** (via de steunpunten, informatiedagen, maar ook via mailings) en

zo doorstromen naar het veld. Vice versa is het de verantwoordelijkheid van het veld om op deze studies en bevindingen **feedback** te geven (wat nu te weinig gebeurt).

7. CULTUUR EN ECONOMIE SUBSIDIERING NAAST FINANCIERING

7.1. Cultuur is een bron van **innovatie, ontwikkeling, vooruitgang en creativiteit**. Dit wil echter niet zeggen dat alle cultuurproducten en –diensten moeten gevaloriseerd worden op hun marktwaarde. Cultuurproducten hebben een specifiek karakter waardoor ze niet zonder meer als economische producten kunnen worden beschouwd.

7.2. Economisering en globalisering zetten **druk op de cultuurproducties**. Het publiek wil wel producten van eigen bodem zien, maar de (productie)kosten zijn vaak erg groot, de distributiekansen beperkt en de afzetmarkt klein. De overheid moet daarom in een kleine markt lokale cultuurnitiatieven beschermen.

7.3. Bij beheer van **rechten** (auteursrechten, volgrecht, leenrecht, ...) moet gezocht worden naar een evenwicht tussen intellectuele eigendom als onvervreemdbaar *copy right* versus *the right to copy*, het recht om van cultuur(producten) te genieten zonder al te hoge drempels. Hierbij moet er aandacht zijn voor de economische leefbaarheid van de verschillende actoren in het veld van de cultuurproductie en –beleving.

7.4. De afgelopen jaren heeft het beleid zich ook opengesteld voor **andere financieringsinstrumenten**.

Een beleid rond de cultuurindustrie én de investeringen daarin (via het investeringsbudget van de Vlaamse Regering en niet het culturele werkingsbudget) betekent een noodzakelijke aanvulling op het bestaande subsidiërsbeleid en biedt tevens een belangrijke potentiële meerwaarde voor Vlaanderen op het gebied van o.a. tewerkstelling, specialisatie,...

Economisch/zakelijke instrumenten als CultuurInvest zijn echter geen alternatief voor de subsidiëring van de cultuursector en kunnen als dusdanig ook geen doorsluismiddel zijn voor de overheid.

Een cultureel investeringsbeleid kan **nooit in de plaats komen van subsidiëring**, maar is complementair aan het subsidiërsbeleid.

Gegeven de beperktheid van het cultuurbudget moet verder onderzocht worden of het invoeren van **gemengde mechanismen van publieke en private financiering** in sommige gevallen een oplossing kan bieden. Binnen het huidige decretale kader is dit in vele gevallen onmogelijk. Wellicht dringt zich een nieuwe diepgaande discussie op. De SARC volgt de ontwikkelingen aangaande nieuwe financieringsmodellen als CultuurInvest, taxshelter en PPS met interesse maar ook met een zekere waakzaamheid. De bestaande legitimaties van het cultuurbeleid moeten immers bewaakt worden. Het spanningsveld tussen kwaliteit en commercie mag hierbij zeker niet uit het oog worden verloren.

7.5. Overleg tussen cultuur en toerisme is belangrijk.

Toerisme richt zich onder meer op het creëren van buitenlandse aandacht voor onze culturele producten in eigen land. Hoe meer culturele activiteiten/producten zich hiervoor openstellen, hoe meer invloed ze krijgen in een internationale context. De SARC pleit ervoor om wanneer culturele activiteiten gekaderd worden in toeristische promotie, steeds het advies van de cultuursector te vragen.

8. BEWUSTE AANDACHT VOOR CULTURELE ECOLOGIE

8.1. De klimaatwijzigingen dwingen de cultuursector tot ernstig nadenken.

In 2006 bracht Unesco dit thema al onder de aandacht, waarna de lidstaten afspraken om aan **'preventieve monitoring'** te doen. Vooral de gevolgen van klimaatwijzigingen voor (Wereld)erfgoed zoals kwetsbare gebouwen en archeologische sites, alsook de klimaatregeling in musea, worden daardoor nu al scherp(er) in de gaten gehouden.

Naast beschermende maatregelen is **actief investeren** in infrastructuur een noodzaak. Bij renovatie of bouw van infrastructuur moet aandacht gaan naar ecologisch / duurzaam bouwen (passief bouwen, hernieuwbare energie, klimaatregeling, energiezuinige apparatuur...).

8.2. Mobiliteit maakt een groot deel uit van de culturele ecologische voetafdruk. Mensen bewegen zich van en naar hun sportclub, het theater, een cultureel evenement, hun vereniging,.... Artiesten en sportlui reizen soms de hele wereld rond. Vaak gaat daarmee een grote logistieke verhuizing gepaard. Er moet daarom werk worden gemaakt van een **meer rationele organisatie** van transport

van mensen en van materiaal. Bovendien pakt een goed, betrouwbaar, betaalbaar en snel **openbaar vervoer** milieuproblemen aan, maar het komt ook sectoren zoals de kunsten, sport of sociaal-cultureel werk ten goede.

9. CULTUUR IN DE WERELD

9.1. Het internationaal cultuurbeleid is onderdeel van het Vlaamse buitenlands beleid, wat meteen impliceert dat er raakvlakken zijn met ontwikkelingssamenwerking, toerisme en economie. Cultuur opent deuren in de buitenlandse politiek en kan discussie en maatschappelijke verandering op gang brengen, thuis en in het buitenland: **culturele diplomatie** zeg maar.

9.2. Als men ervan uitgaat dat **cultuur** een basisrecht is, dient cultuur ook een rol te spelen in **ontwikkelingssamenwerking**. Dit kan de vorm aannemen van het uitwisselen van expertise met de aanwezige lokale cultuur. Een gemeenschappelijk (meestal koloniaal) verleden kan een basis zijn voor samenwerking op het vlak van erfgoed. Cultuur kan op een eigen wijze bijdragen tot de Millenniumdoelstellingen en openstaan voor de inspiraties vanuit andere landen en beschavingen. De verschillende culturele actoren in Vlaanderen, zoals de steunpunten, culturele organisaties en fondsen dienen hierover samen met de NGO's en andere middenveldorganisaties het debat te stimuleren en de krachten te bundelen.

9.3. Het stimuleren van de **culturele diversiteit** op Vlaams zowel als op internationaal niveau, is een belangrijke hefboom voor een Vlaams internationaal cultuurbeleid. De quasi volledige autonomie om het eigen cultuurbeleid vorm te geven, die ondersteund wordt door de Unesco-conventie Culturele Diversiteit, biedt Vlaanderen die mogelijkheid. Vlaanderen dient er dan ook op aan te dringen dat de conventie wordt geratificeerd, wat haar slagkracht alleen maar kan doen toenemen. Op 11 mei 2007 keurde de Vlaamse Regering het ontwerpdecreet hierover goed, maar de federale regering blijft nog steeds achterwege. Verder moet Vlaanderen zich ervoor inzetten dat de Wereldhandelsorganisatie voldoende marge laat aan de lidstaten om voor culturele goederen en diensten eigen beleidsaccenten te leggen en steunmaatregelen toe te passen.

9.4. Als we **Vlaanderen sterker** willen **positioneren** in het Europa van de regio's dan moet Vlaanderen inzetten op onze sterkste troef en dat is cultuur, zowel de hedendaagse cultuur als ons erfgoed.

Onze artiesten en artefacten, onze instellingen (ook de federale) en onze steden: ze vormen een krachtig samenspel dat onze culturele uitstraling op de internationale scène onmiskenbaar vergroot.

9.5. Het Belgisch voorzitterschap van de Europese

Unie in de tweede helft van 2010 houdt een aantal opportuniteiten in:

- **Vlaanderen** is als **woordvoerder** aangesteld voor **Jeugd en Audiovisuele Aangelegenheden** in het tweede semester van 2010. Dit is een positief signaal. De overheid moet daarvoor het nodige budget voorzien.
- **2010** wordt het **Europees Jaar tegen armoede en sociale uitsluiting**. De SARC vraagt de Vlaamse overheid om dit jaarthema aan te grijpen om rond participatie in de culturele sector te blijven werken.
- de Vlaamse overheid kan zich verder inzetten om **sport** effectief een bevoegdheid van de Europese Unie te maken.

9.6. De SARC bepleit een actieve betrokkenheid bij de culturele dimensie van Europa door de **deelname van Vlaamse cultuurorganisaties aan Europese programma's**, Euregio samenwerkingsverbanden en netwerken te **stimuleren** (zie ook in 4.2.).

10. SAMENWERKINGSAKKOORDEN VERSTERKEN EN ONDERSTEUNEN HET VLAAMSE CULTUURBELEID

10.1. Brussel kan, als smeltkroes van talen en culturen, een laboratoriumfunctie vervullen. Het is een gegeerde stad voor kunstenaars, dansers, theatermakers van over de hele wereld. **Meertaligheid en culturele diversiteit** in de ruime zin moeten worden opgevat als een uitdaging. Volgens de SARC is een **Cultureel Akkoord tussen de Vlaamse en Franse Gemeenschap dringend en noodzakelijk**. Vlamingen en Franstaligen in Brussel zouden zich dan samen kunnen opstellen als gastheren voor de andere culturen in Brussel.

10.2. De SARC voegt aan zijn pleidooi voor een cultureel akkoord tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap met evenveel aandrang een pleidooi toe voor een **cultureel samenwerkingsakkoord tussen de Staat en de Gemeenschappen** voor het beheer van de federale culturele instellingen. Tevens vraagt de SARC om in de overlegorganen van de federale instellingen vertegenwoordigers van de Gemeenschappen op te nemen.

10.3. Vlaanderen kan, als kleine maar strategisch centraal gelegen regio, zijn relatie met de **omringende landen of regio's** in de toekomst meer actief benaderen door te zoeken naar mogelijkheden voor de actieve **uitbouw van gemeenschappelijkheid** met deze regio's.

Zo kunnen beleidssegmenten worden geïntegreerd waar gemeenschappelijke belangen dat vragen, zoals op het gebied van de Nederlandse taal, waar de Taalunie een belangrijke rol heeft. Ook andere unieke banden met Nederland moeten aan bod komen in een internationaal cultuurbeleid.

Regio's kunnen gemeenschappelijke initiatieven nemen in een internationaal perspectief. De unieke banden van Vlaanderen met de Franse Gemeenschap, moeten een steviger plaats krijgen in het internationale cultuurbeleid. De interactie met andere regio's dient wel op basis van gelijkwaardigheid te gebeuren. De dynamiek die bijvoorbeeld Rijsel op cultureel vlak ontwikkelt, vraagt vanuit Vlaanderen een gepast antwoord.

In dit kader past eveneens een **Cultureel Akkoord tussen de Vlaamse en Franse Gemeenschap** dat zowel voor het Brusselse als voor het Vlaamse culturele leven een goede zaak zou zijn.

11. EEN INTER-STEDELIJK BELEID ONTWIKKELEN

11.1. Een grootstedenbeleid is complementair aan het noodzakelijke spreidingsbeleid. Zoals het onzinnig is om in elke gemeente eenzelfde cultureel centrum te hebben, is het ook onzinnig om in alle kleine steden dezelfde infrastructuren te hebben of om in alle grotere steden alle denkbare infrastructuur op topniveau op een rijtje te hebben. De SARC dringt dan ook aan op overleg tussen de grote steden wat betreft culturele initiatieven en culturele imagebuilding.

11.2. Beslissingen over het **bouwen** van nieuwe sportinfrastructuur, musea, concertgebouwen, tentoonstellingsplanning, collectie-uitbouw en internationaal beleid gebeuren best vanuit een **inter-stedelijke horizon**, al was het maar omdat zo de troef van Vlaanderens (cultuur)steden uitgespeeld kan worden, namelijk dat ze interessant zijn voor toerisme.

11.3. De aard en de hoeveelheid van de infrastructuur worden best getoetst aan de kwaliteit die aanwezig is in de sectoren. Het beleid zou met andere woorden een

sturende maar ook steeds dialogerende partner kunnen worden, in plaats van een subsidiegever die met de ogen dicht subsidies toekent waar aan een set van gestandaardiseerde criteria wordt beantwoord. De algemene vraag naar een betere **afstemming van de verschillende bestuursniveaus** is bij deze essentieel om een cultuurbeleid in dialoog en partnerschap te kunnen laten plaatsvinden.

12. OVERHEID, MIDDENVELD EN ADVIESRAAD PARTNERS IN BESTUUR

12.1. Overheid

12.1.1. De SARC roept de overheid op om consequent te zijn met haar eigen plannen op het gebied van beter bestuurlijk beleid waarvan één van de uitgangspunten was:

‘1 homogeen beleidsdomein = 1 minister’. Het beleidsdomein CJSM is momenteel verdeeld over verschillende ministers.

Het is daarbij belangrijk om een goede afstemming te organiseren tussen de verschillende beleidsvelden van het homogene beleidsveld.

12.1.2. Het is eveneens belangrijk om een goede samenwerking te organiseren tussen de verschillende beleidsdomeinen zoals onderwijs, cultuur, gezondheid, economie, internationaal beleid, toerisme,...

12.1.3 Een **duidelijke verhouding tussen de verschillende bestuurslagen en -vormen** (Europees, federaal, regionaal, provinciaal, lokaal) op basis van afgesproken taken **garandeert een effectief beleid**. Sommige culturele aangelegenheden behoren tot de Vlaamse, andere tot de federale bevoegdheid (vb. vrijwilligersstatuut, frequentiebeleid media, auteursrechten en billijke vergoedingen). De **Vlaamse Regering moet bij de federale overheid aandringen op regelingen die aan de specificiteit van cultuur tegemoetkomen**.

12.1.4. De overheid dient in haar beleid het evenwicht te bewaren tussen **dynamiek en verandering enerzijds en rust en zekerheid anderzijds. Regels om de regels zijn uit den boze**. Veel beter is het om beleid uit te stippelen op basis van beleidsvoorbereidend studiewerk en advies. Alleen zo wordt regelgeving maatschappelijk relevant en doeltreffend.

12.1.5. Op verschillende plaatsen in dit memorandum wordt op het belang van kwaliteit gewezen. Een heel

belangrijk aandachtspunt is de kwaliteit van de regelgeving. Een **duidelijk gecommuniceerd, kwalitatief beleidskader** waarbij er **correct** wordt omgegaan met de toepassing ervan, **moet de basis vormen van een cultuurbeleid**.

12.1.6. Het is duidelijk dat structurele subsidiëring voor organisaties via verschillende decreten niet aangewezen is, maar dat projectsubsidies over de grenzen heen wel mogelijk moeten zijn. Dit kan door verschillende **cultuurdecreten op elkaar af te stemmen** en door oog te hebben voor de mogelijkheden tot **samenwerking tussen verschillende sectoren**.

12.2. Middenveld

12.2.1. **Het middenveld is van onschatbare waarde voor de ontwikkeling van meer culturele goesting**. Vlaanderen beschikt over een groot en goed functionerend middenveld, een kracht die elders wordt benijd. Het middenveld heeft steeds een cruciale rol gespeeld in het initiëren van maatschappelijke vernieuwing en verandering en in de ontplooiing en vorming van mensen in een veranderende omgeving.

Daarom vraagt de SARC dat in een open en constructieve dialoog tussen overheid en middenveld werk wordt gemaakt van de **strijd tegen maatschappelijke ongelijkheid**, want die leidt ook vaak tot uitsluiting van cultuurbeleving en verschil in cultuurcompetentie.

12.2.2. Het middenveld vaart ook wel bij doorzichtige subsidieregelingen, eenvoudige administratieve afspraken en continuïteit in beleid.

Een permanente **erkenning en promotie van het vrijwilligerswerk** is voor het middenveld, dat gedragen wordt door vrijwilligers, van levensbelang.

12.2.3. De Vlaamse Regering dient zich aan te sluiten bij het pleidooi om tijdens het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie 2011 uit te roepen tot het **Europees Jaar van de Vrijwilliger**.

12.3. Adviesraad

12.3.1. De overheid verwacht van de SARC **proactieve en anticiperende adviezen** over strategische vragen en maatschappelijke thema's in een fase waarin de beleidsverantwoordelijken (parlement, regering of minister) nog geen volledige duidelijkheid hebben over een proble-

matiek en het beleid nog in het ontwikkelingsstadium verkeert. Beleidsverantwoordelijken kunnen op de SARC een beroep doen wanneer ze behoefte hebben aan een klankbord voor nog onuitgewerkte ideeën.

De overheid is ertoe gehouden om aan de SARC advies te vragen over voorgenomen wetgeving (decreten, besluiten...) en verwacht dan ook **doordachte, onderbouwde en evenwichtige adviezen**. Deze geven een beeld van een consensus of verhelderen verschillende standpunten en vergroten het maatschappelijke draagvlak voor beleidsbeslissingen.

De **SARC**, als strategische adviesraad voor het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media, heeft de **geschikte structuur en de gepaste samenstelling** om deze verwachtingen te kunnen inlossen. De Algemene Raad van de SARC adviseert over hoofdlijnen van beleid en over transversale thema's. Daarnaast brengen vier sectorraden meer gespecialiseerde adviezen uit over concrete beleids teksten met betrekking tot kunsten en erfgoed, media, sociaal-cultureel jeugd- en volwassenenwerk en sport. In de SARC zetelen onafhankelijke deskundigen en vertegenwoordigers van het middenveld.

12.3.2. Toch is de SARC ervan overtuigd dat de samenwerking met de overheid kan worden **geoptimaliseerd door**:

- **de SARC vroeger bij de beleidsvoorbereiding te betrekken**. De verplichting van de Vlaamse Regering om advies te vragen over voorontwerpen van decreet en ontwerpen van besluit heeft als gevolg dat de SARC pas betrokken wordt als de beleidsbeslissing al in concrete teksten is omgezet. De SARC vraagt om al in een eerder stadium van de beleidsvoorbereiding betrokken te worden
- **de SARC de nodige tijd te geven om advies uit te brengen**. Ruim 60% van alle adviesvragen in 2008 waren vragen voor spoedadvies binnen de 10 dagen. Ze weken af van de standaard adviestermijn van 30 dagen. Met andere woorden, de uitzondering werd de regel. Door deze werkwijze ondergraaft de overheid haar eigen uitgesproken verwachting om proactieve en goed onderbouwde strategische adviezen te krijgen.
- **duiding en toelichting te geven over beslissingen omtrent SARC-adviezen**. De Vlaamse Regering moet haar decretale opdracht om duiding en toelichting te geven aan de SARC over haar beslissing naar aanleiding van de adviezen, vervullen. Tot op heden is dat niet het geval. De SARC is vragende partij voor perio-

dieke interactiemomenten met de minister(s).

- **personeelsversterking**. Zonder afbreuk te doen aan de inzet en werkkraft van de huidige leden van het secretariaat, is bijkomend personeel noodzakelijk voor een vlotte continue werking. Het gaat hierbij om zowel administratieve als inhoudelijke versterking. De SARC verwijst hiervoor naar zijn structuur met een algemene raad en vier sectorraden met in totaal 81 leden. Op zijn minst zou er voor elke sectorraad een medewerker moeten zijn.

12.3.3. Een onderdeel van de materies waarover de SARC moet adviseren, betreft het jeugdwerk, een materie waar ook de **Vlaamse Jeugdraad**, als transversaal adviesorgaan, bevoegd voor is.

De Vlaamse Jeugdraad en de SARC kunnen een wederzijdse inhoudelijke meerwaarde bieden voor elkaars advieswerk, via een goede onderlinge afstemming. Deze afstemming blijft het beste gegarandeerd door de vertegenwoordigingen van de Vlaamse Jeugdraad binnen de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen en de Algemene Raad te handhaven.





© Dirk Pauwels, SMAK 2008

MEMORANDUM 2009-2014 VAN DE SECTORRAAD KUNSTEN EN ERFGOED

MEMORANDUM 2009-2014 VAN DE SECTORRAAD KUNSTEN EN ERFGOED

1. PRIORITEITEN CONTINUEREN, STIMULEREN EN INNOVEREN MET AANDACHT VOOR DE BREDERE CONTEXT

Er zijn tussen de beleidsvelden Kunsten en Erfgoed zoveel verbanden, dat het duidelijk is dat maatregelen en verzueringen voor beide gebieden kunnen gelden. Bij de concrete uitwerking mag men echter nooit uit het oog verliezen dat ze beide specifieke kenmerken hebben, die een aangepaste politiek vereisen. Het cultureel-erfgoedbeleid is nog zeer jong en, in tegenstelling tot de kunsten, is een groot deel van de werking van cultureel-erfgoedorganisaties vrij onzichtbaar voor het grote publiek. De continuïteit van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties, vanuit een zorgverplichting voor het cultureel erfgoed, is een ander belangrijk verschil. Bij decretale beslissingen moeten de bestaande decreten zowel naar de letter als naar de geest gerespecteerd worden. Pas dan kan men een noodzakelijk vertrouwen tussen de overheid en het veld gestalte geven.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed ziet voor de komende beleidsperiode de volgende prioriteiten: continueren, stimuleren, innoveren en aandacht voor de bredere context.

1.1 Continueren

1.1.1 In de vorige beleidsperiode werden belangrijke nieuwe stappen gezet. Ze moeten in de komende periode verder worden opgevolgd, en in een aantal gevallen uitgewerkt. De sectorraad waarschuwt **tegen de instrumentalisatie van zowel kunsten als erfgoed**.

1.1.2 De sectorraad pleit voor een periode van **decretale rust**. De nieuwe decreten moeten verder in het veld getoetst worden, en hun mogelijkheden moeten ten volle onderzocht en uitgetest worden. Dat vraagt tijd, want een decreet moet de kans krijgen om in alle rust al zijn kwaliteiten en eventuele tekortkomingen te ontvouwen. Dit belet niet dat er aanbevelingen kunnen geformuleerd worden om bepaalde zaken bij te sturen.

1.2 Stimuleren

1.2.1 Dankzij de subsidiepolitiek van de Vlaamse Regering zijn vele sectoren tot een grotere bloei gekomen. Dit bij-

zondere instrument moet in de toekomst zijn volle kracht tot stimuleren en ondersteunen onverminderd bewaren.

Subsidiëren betekent investeren, en gebeurt vanuit een filosofie die op dezelfde manier geldt in andere sectoren, zoals de economie.

De sectorraad is niet blind voor nieuwe tendensen. Hij vraagt dan ook een brede discussie, waarbij het specifieke **belang van het erfgoed en de kunsten centraal** moet staan. De sectorraad verklaart zich bereid om aan deze discussies deel te nemen om erover te waken dat de gevoerde politiek ook bijdraagt tot een grotere bloei van deze domeinen.

1.2.2 Bijzondere zorg moet worden besteed aan de gebieden die tot nu toe vanuit de overheid niet de noodzakelijke en gewettigde steun hebben gekregen. Binnen de kunsten zijn er disciplines die nog steeds nood hebben aan een inhaalbeweging. In het erfgoedveld is dit nog dringender: hier staat de Vlaamse Gemeenschap voor de opdracht om dit rijke gebied grondig uit te bouwen. Aanzetten moeten in de toekomst radicaal verder worden gezet. In de komende jaren moet blijken welke sectoren alleen **door een doorgedreven steun tot volle bloei** kunnen komen. De resultaten ervan hebben hun belang op intellectueel, artistiek, toeristisch en economisch gebied.

1.3 Innoveren

Opdat de middelen goed zouden renderen, pleit de sectorraad voor een politiek waarbij best practices de volle steun krijgen. Zo ontstaan er voorbeelden die anderen kunnen inspireren, en krijgt het landschap ook een interessante vorm. Op deze manier begeleidt en steunt de overheid **nieuwe ideeën die het hele veld kunnen dynamiseren**. Met andere woorden: de sectorraad pleit voor scherpe keuzes, al is hij er zich van bewust dat dit een portie politieke moed vereist.

1.4 Aandacht voor de bredere context

1.4.1 In een culturele politiek kan geen enkele discipline zich vandaag op zichzelf terugplooiën. De **relatie tussen de kunsten en het erfgoed** moet een belangrijk aandachtspunt zijn. Verder vraagt de sectorraad speciale aandacht voor de **rol die het onderwijs** rond een bredere

participatie en democratisering moet spelen en wenst hij dat tussen beide ministeries een volwaardige, positieve en structurele band zou ontstaan. Deze samenwerking vruchtbaar uit te werken is één van de belangrijke uitdagingen van de volgende beleidsperiode.

1.4.2 Zowel voor de kunsten als voor het erfgoed is het belangrijk dat men oog heeft voor de activiteiten buiten onze grenzen. Pas door **wederzijdse interesse**, door uitwisseling kan dit gebied verder tot bloei gebracht worden. Vanuit het internationale perspectief zal men ook argumenten vinden om te pleiten voor een adequate subsidiëring.

2. WETTELIJK KADER

2.1 Een belangrijk deel van het Kunsten- en Cultureel-erfgoedbeleid is decretaal verankerd. Het Kunstendecreet, het Cultureel-erfgoeddecreet en het Topstukkendecreet vormen hoofdbestanddelen van het beleidskader waarbinnen de Vlaamse regering en de minister van Cultuur beleid kunnen voeren en accenten kunnen leggen. Een **duidelijk en concreet beleidskader** moet het vertrekpunt vormen van alle beslissingen, op alle niveaus. Hiervoor moet de tijd worden genomen, en het moet ook tijdig worden gecommuniceerd.

2.2 De beleidsperiode van de Vlaamse Regering en de werkperiode van de advies- en beoordelingsorganen in de sector Kunsten en Erfgoed lopen niet parallel, waardoor er een conflict tussen de twee logica's ontstaat. Daarom stelt de sectorraad voor om de **werkperiode van alle advies- en beoordelingsorganen op 5 jaar** te brengen, met als aanvangspunt het jaar na het begin van een nieuwe legislatuur ('vijf jaar + 1'). De nieuwe minister kan zich dan één jaar inwerken voor hij of zij deze organen opnieuw aanstelt. De bestaande regelingen voor een vernieuwde samenstelling blijven daarbij behouden.

2.3 Met het oog op een coherent beleid, wijst de Sectorraad Kunsten en Erfgoed op de noodzaak om de **regelgevingen** op verschillende vlakken beter op elkaar af te stemmen.

2.3.1 Op de eerste plaats is er afstemming nodig tussen de diverse overheden (voor het erfgoedbeleid bestaan er wel al protocollen en convenants). De verhouding tussen de federale overheid, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaams Gewest en de provincie- en gemeentebesturen moet verder worden uitgeklaard, met toepassing van het

subsidiariteitsprincipe. Er moet naar een globale, kwalitatieve visie worden gestreefd zonder daarom een normatief kader op te leggen.

2.3.2 Bij de afstemming van het beleid op federaal niveau, stellen zich zeker voor het beleidsveld Erfgoed een aantal belangrijke problemen. De federale overheid is nog steeds deels bevoegd voor cultuur, namelijk voor:

- a. de organisaties in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die zich niet uitsluitend tot de Vlaamse of Franstalige Gemeenschap richten. Ook voor een topstukkenbeleid in het tweetalige gebied is de federale overheid nog steeds bevoegd (restmaterie cultuur). De federale overheid neemt zijn bevoegdheid hiervoor momenteel niet op.
- b. de federale wetenschappelijke instellingen. Het zijn vaak deze instellingen die op multilaterale platformen de cultureel-erfgoedsector vertegenwoordigen. De sectorraad pleit voor meer **structureel overleg** tussen de federale wetenschappelijke instellingen en hun verwante actoren in Vlaanderen voor wat betreft **doorstroming van kennis** en knowhow in beide richtingen. Vlaanderen kan daartoe het initiatief nemen. Organisaties en instellingen in Vlaanderen kunnen evenzeer gestimuleerd worden om deze openheid aan de dag te leggen naar instellingen en organisaties van de Franstalige Gemeenschap.

2.3.3 De sectorraad vraagt de wenselijkheid te onderzoeken om de beleidsdomeinen onroerend erfgoed (gewestmaterie) en roerend en immaterieel erfgoed (gemeenschapsmaterie) bij dezelfde minister onder te brengen.

2.3.4 Een dialoog met andere domeinen, zoals onderwijs, wetenschap, economie, is voor de sectorraad een evidentie en moet in de toekomst verder worden aangewakkerd en voortgezet.

2.3.5 Op internationaal niveau moet de conventie van Faro (2005) worden geratificeerd. De principes vormen de basis van een kwalitatief en toekomstgericht erfgoedbeleid.

2.3.6 Op het niveau van de regelgeving is het duidelijk dat structurele subsidiëring voor organisaties via verschillende decreten niet aangewezen is, maar dat projectsubsidies over de grenzen heen wel mogelijk moeten zijn. Het gaat hier niet alleen om het afstemmen van het Kunstendecreet en het Cultureel-erfgoeddecreet en van het Kunsten-decreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid, maar ook van

de verschillende sectoren (volwassenenwerking, jeugdwerk, amateurkunsten etc.).

De regelgeving in de kunsten- en erfgoedsector is op korte termijn uitgebreid, meermaals gewijzigd en vernieuwd. De sector heeft nood aan een rustpauze. Het geconcretiseerde beleidskader van de minister moet accenten kunnen leggen, zonder dat het wetgevende werk opnieuw wordt gewijzigd. De organisaties moeten zich verder kunnen ontwikkelen binnen een stabiel kader. De decreten moeten dan weer de kans krijgen om de beoogde effecten te bereiken. De huidige decreten moeten op het einde van de volgende legislatuur **grondig worden geëvalueerd**.

2.4 De werkmethodes moeten met elkaar worden **vergeleken** om tot een optimaal en coherent kader te komen. Het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) en het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) bekleden een aparte plaats in het cultuurbeleid. De werking van het VAF wordt door de Vlaamse Audiovisuele sector algemeen zeer positief geëvalueerd. Het verdient dan ook aanbeveling om na te gaan in hoeverre deze werking voor de audiovisuele sector elementen en werkwijzen omvat die ook voor andere segmenten van het kunstenbeleid kunnen toegepast worden. Verder pleit de sectorraad voor een brede discussie over het nut en het belang van eenvormigheid in het subsidie-landschap.

3. SUBSIDIERING/FINANCIERING

Het Vlaamse kunsten- en erfgoedlandschap is zeer rijk en divers en blaakt van de dynamiek, en de overheid moet deze **rijkdom op een duurzame manier onderhouden en verder stimuleren**.

De kunsten- en erfgoedsector komt tot bloei met behulp van subsidies. Ook investeringen door de overheid (zoals CultuurInvest) of private investeringen of (subsidies vanuit) private fondsen zorgen voor een rijk en divers landschap. De overheid kan een klimaat scheppen om private investeringen en (subsidies vanuit) private fondsen te stimuleren. In de afgelopen jaren is er op financieel vlak een inhaalbeweging ingezet. Het is belangrijk dat deze wordt verdergezet zodat de sector op termijn op een ondersteuning mag rekenen die de vergelijking doorstaat met enerzijds andere sectoren in het culturele beleidsveld en anderzijds de financiële inspanningen die andere landen leveren.

3.1 De nieuwe minister mag niet voorbijgaan aan de artistiek hoogwaardige initiatieven die tijdens vorige beleidsperiodes zijn genomen. **Daarbij moet de verhouding tussen bestaande en nieuwe initiatieven in balans blijven.** Wat goed is, moet geconsolideerd en gekoesterd worden, wat nieuw en gedurfd is, moet kansen krijgen. Dit alles moet gerealiseerd worden met zo **weinig** mogelijk **administratieve overlast** voor erkende organisaties en zonder zware verplichtingen voor nieuwe spelers.

De sectorraad pleit voor scherpe keuzes, waarbij goede kleine of grote best practices de volle steun krijgen. Een versplintering van de subsidies werkt contraproductief. Door in te zetten op 'uitblinkers' krijgt een sector een aanzicht en ontwikkelt hij vanzelf criteria en standaarden, die belangrijk zijn voor alle spelers binnen de sectoren.

3.2 Een minderheid binnen de nieuwe sectoren is weliswaar economisch rendabel, maar vele andere sectoren kunnen slechts met overheidssteun tot bloei komen. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed vraagt om na te gaan hoe het **subsidiesysteem soepeler kan worden toegepast**.

Binnen het Kunstendecreet is al een voorzet gegeven door projectsubsidies open te stellen voor winstgevendende organisaties. Ook voor sectoren als de letteren en de erfgoedsector zijn er mengvormen van economische projecten die met subsidies versterkt worden. Wellicht dringen nieuwe maatregelen zich op, waarbij gesubsidieerde instellingen en initiatieven gemakkelijker een beroep kunnen doen op privé-gelden.

3.3 Een blijvend aandachtspunt voor de volgende periode vormen de **cultuurindustrieën**, in het bijzonder de economische activiteit op het gebied van conservering, restauratie, en ontsluiting van erfgoed. In de toekomst kunnen er zich spanningen voordoen tussen de initiatieven die markteconomisch rendabel lijken, en initiatieven die op zich waardevol zijn, maar voor de markt niet interessant. De bloei van de kunsten en de erfgoedzorg in Vlaanderen hangt zeer nauw samen met de steun aan precies deze tweede categorie van initiatieven.

Het invoeren van nieuwe systemen gaat echter verder dan louter het creëren van nieuwe mogelijkheden: het karakter van het veld zelf wordt erdoor veranderd. Dit zal invloed hebben op de aard van de producties en op de discussies die binnen het veld worden gevoerd. **Het is daarom noodzakelijk de culturele essentie van deze activitei-**

ten te bepalen. Alleen een duidelijk standpunt kan ertoe bijdragen dat het waardevolle adequaat wordt verdedigd.

4. STEUNPUNTEN/ONDERSTEUNING

Het is noodzakelijk dat de opdrachten van de steunpunten duidelijk worden gedefinieerd. De verschillende steunpunten leggen immers zeer diverse accenten. Daarom vraagt de Sectorraad Kunsten en Erfgoed dat de **wisselwerking tussen en de complementariteit van de steunpunten** wordt gestimuleerd. Hij dringt erop aan dat hun beleid en werking op elkaar worden afgestemd.

5. PROFESSIONALISERING OPLEIDING EN ONDERZOEK

5.1 Terwijl de nood aan goed opgeleid personeel de jongste jaren alleen maar is toegenomen, zijn er voor bepaalde deelsectoren in Vlaanderen geen specifieke opleidingen (meer). Precies in deze periode van grote veranderingen hypothekeert het gebrek aan instroom de verdere ontwikkelingen van de sector. De sectorraad vraagt dat bij hoogdringendheid wordt onderzocht hoe de overheid **tekorten kan wegwerken**. Dat kan door zelf de nodige cursussen in te richten of door een stimuleringsbeleid te voeren om opleiding te volgen in het buitenland. Het traject rond beroepscompetentieprofielen voor knelpuntberoepen in de cultureel-erfgoedsector dient te worden verdergezet. Het verder uitwerken en benutten van stagemogelijkheden, ook binnen de voortgezette opleidingen, kunnen de noden ook lenigen.

5.2 De Sectorraad Kunsten en Erfgoed vraagt een blijvende aandacht voor een kwalitatieve beoordeling. Niet enkel de 'kijkcijfers' zijn belangrijk, maar ook de 'waarderingscijfers'. Deze cijfers moeten **op basis van duidelijke en objectieve criteria** door de overheid in samenwerking met de steunpunten, expertisecentra of representatieve belangenverenigingen op een structurele manier **verwerkt en ter beschikking gesteld** worden, met een proportionele verdeling van de administratieve last voor de organisaties in het veld. De sectorraad pleit hierbij voor een gestandaardiseerde manier van werken, bij voorkeur in samenwerking met KWARTS.BE, een gezamenlijk initiatief van de kunstesteunpunten en de belangenbehartigers. Doel is jaarlijks cijfergegevens over de professionele organisaties in het kunstenveld te verzamelen en beschikbaar te stellen voor vergelijkend onderzoek.

6. PROFESSIONALISERING STATUUT VAN DE KUNSTENAAR

Het statuut van de kunstenaar is het geheel van specifieke toepassingen van algemene regelingen, die een betere aansluiting bij de manier van werken van kunstenaars beogen. Deze specifieke regelingen met hun eigen finaliteit moeten verduidelijkt worden bij de sector en de kunstenaars. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed pleit voor een **correcte ethische verhouding tussen werkgever en werknemer** in de kunstensector.

6.1 De sectorraad wil dat een professionele organisatie die structurele subsidies ontvangt, de kunstenaars op wie zij een beroep doet voor de realisatie van haar activiteiten **correct moet (kunnen) verlonen**. De overheid moet hiervoor voldoende middelen vrijmaken. Vrijwilligersregelingen en de kleine vergoedingsregelingen zijn louter bedoeld voor de terugbetaling van onkosten en kunnen niet in de plaats komen van een verloning voor professionele prestaties.

6.2 De sectorraad pleit voor een **fiscale regeling** van het kunstenaarsberoep. De aparte regelingen die nu van kracht zijn, hebben in hoofdzaak betrekking op het sociale statuut. De Vlaamse regering moet haar mogelijkheden maximaal benutten en bij de federale overheid aandringen op een betere regeling, die aan de behoeften van alle belanghebbenden tegemoetkomt.

6.3 Door wijzigingen aan het Kunstendecreet en via het reglement voor het toekennen van eregelden aan oudere kunstenaars, zijn de mogelijkheden voor individuele kunstenaars om subsidies te bekomen aanzienlijk uitgebreid. Het is van groot belang dat deze rechtstreekse subsidies de kunstenaars in staat stellen om op basis van een correct statuut ook **sociale rechten op te bouwen**. Deze subsidies moeten met andere woorden ook kunnen worden gebruikt voor de betaling van een loon of een honorarium aangevuld met bijdragen voor de sociale zekerheid.

7. INFRASTRUCTUUR

7.1 Vaak hoort men de klacht dat producties geen podia of tentoonstellingsruimten vinden. Gezien het grote aantal cultuurcentra zou er nochtans geen probleem mogen zijn. Een **geïntegreerd beleid** tussen de kunsten en het lokale cultuurbeleid rond **presentatieplekken** is noodzakelijk om de spreidingsgedachte waar te maken.

7.2 De Sectorraad Kunsten en Erfgoed dringt aan op een **duidelijke en structurele visie op onderhoud** van de infrastructuur, zowel voor de eigen overheidsinstellingen als voor aanvragen uit het veld. De Vlaamse overheid moet hiervoor voldoende middelen beschikbaar stellen. Aandachtspunten zijn de presentatieplekken en de raadpleeg- en onderzoeksinfrastructuur.

7.3 Het **depotbeleid** voor roerend erfgoed dat door de provincies wordt opgenomen, moet worden verdergezet en uitgebreid. Adequate depotgebouwen moeten zo vlug mogelijk worden opgetrokken en de spelregels over het gebruik moeten worden vastgelegd. Niet alleen voor artefacten is er plaatsgebrek in depots, ook de goede bewaring van (private en publieke) archieven en de (bijzondere) collecties van bibliotheken verdienen de aandacht van de Vlaamse regering.

8. INSTELLINGEN VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

De lijst van 'Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap' – het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA), het Kasteel van Gaasbeek, het Museum voor Hedendaagse Kunst Antwerpen (MuHKA), de Filharmonie, de Singel, het Koninklijk Ballet van Vlaanderen, de Vlaamse Opera, het Vlaams Radio-orkest en –Koor (VRO/VRK – Brussels Philharmonic) en recent de Ancienne Belgique (AB) – is historisch gegroeid, en het is dan ook de vraag of ze absoluut en limitatief is. Het predicaat 'Cultuurinstelling van de Vlaamse Gemeenschap', of ook 'grote instelling', geeft hen een aparte status binnen het cultuurbeleid van de Vlaamse overheid, verankerd in onder andere het Kunstendecreet en het Cultureel-erfgoeddecreet waar ze nominatim staan opgesomd.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed stelt voor om deze instellingen een verzekerde **continuïteit in de subsidiëring** te blijven bieden (met uitzondering van het KMSKA en het Kasteel van Gaasbeek, die geen subsidies ontvangen omdat beide musea in eigendom van de Vlaamse Gemeenschap zijn. De overheid moet dus voorzien in voldoende middelen op haar begroting hiervoor). Daartegenover moet staan dat de **beoordeling** van deze instellingen op gelijkaardige wijze georganiseerd wordt als voor de andere spelers in het veld, namelijk door het indienen van een beleidsdossier bij de bevoegde beoordelingscommissie.

9. ADVISERING

9.1 De beoordelingscommissies dragen een grote verantwoordelijkheid, want zij vertalen de opties die werden genomen binnen het beleidskader in concrete oordelen. Het is belangrijk dat het veld de commissies ervaart als moreel gezaghebbende organen. De **deskundigheid van de leden staat er garant voor**. Er moet voor worden gewaakt dat verschillende 'stromingen' binnen een discipline aan bod komen en dat er continuïteit gecreëerd en verzekerd wordt. Er moet naast de eis van diversiteit ook aandacht zijn voor de meerwaarde die kandidaat-leden kunnen scheppen.

9.2 De Sectorraad Kunsten en Erfgoed is een voorstander van een **beoordelings- en subsidiebeleid** dat over een **periode van vijf jaar** loopt en dat eenzelfde tijdslogica krijgt als de Vlaamse regering. In het eerste jaar van zijn of haar beleidsperiode kan de nieuwe minister dan een beleidskader opstellen en de advies- en beoordelingsorganen samenstellen ('vijf jaar + 1'). In het tweede en derde jaar volgen de subsidie- en erkenningrondes. Daarbij moet er wel voor worden gewaakt dat de continuïteit van de betrokken organisaties gewaarborgd blijft. Het veld en de burger kunnen zo tijdig op de hoogte worden gesteld van de accenten die de minister in de volgende jaren wil leggen.

10. PROMOTIE: INFORMATIE, COMMUNICATIE, MEDIA

10.1 De Sectorraad Kunsten en Erfgoed vraagt blijvende aandacht voor de promotie van de Vlaamse kunsten en het Vlaamse erfgoed. De rol van de openbare omroep of initiatieven als CultuurNet Vlaanderen is zeer belangrijk in het kader van cultuurspreiding.

10.2 De Sectorraad Kunsten en Erfgoed is verder van mening dat de overheid een sterk beleid moet voeren ter vrijwaring van een kwalitatief hoogstaande en kritische berichtgeving over kunst en erfgoed in de pers en de media. Hierbij kan de mogelijkheid onderzocht worden van een passend **statuut voor recensenten en cultuurjournalisten**. Bijzondere aandacht kan daarbij gaan naar de **ondersteuning van de cultuurjournalistiek in de nieuwe media**.

11. INTERNATIONAAL

11.1 De Vlaamse kunsten hebben een internationale voortrekkersrol. Die is te danken aan de vernieuwende tendensen die zich vanaf 1985 hebben gemanifesteerd, en die nu tot volle bloei zijn gekomen. **Deze uitzonderingspositie in internationaal verband moet minstens behouden, en waar mogelijk verdiept en verbreed worden.**

11.2 Er is nood aan een **internationale valorisatie van het Vlaamse erfgoed**. Het erfgoed in Vlaanderen staat sterk ten opzichte van andere landen, maar door de overheid wordt dit veel te weinig uitgespeeld. Het Cultureel-erfgoeddecreet levert een aanzet tot een inhaalmanoeuvre, dat in de komende jaren krachtig moet worden doorgezet.

Internationale uitwisseling van kennis op het vlak van cultureel erfgoed betekent ook dat de Vlaamse overheid de erfgoedbeheerders ondersteunt om zich op het internationale veld te kunnen begeven.

11.3 Bevordering van de internationale uitstraling

11.3.1 Wat de **bevordering van de internationale uitstraling** betreft, ligt een grote verantwoordelijkheid bij de steunpunten die een bijzondere aandacht moeten hebben voor de promotionele noden van kleinere initiatieven, gezelschappen en instellingen.

11.3.2 Het **Topstukkendecreet** is erop gericht om 'Vlaamse kunst in Vlaanderen' te houden. Maar goede stukken in grote buitenlandse musea dragen bij tot de reputatie van een land en kunnen voor een grotere uitstraling zorgen.

Daarnaast moeten wij **buitenlandse kunst kopen** opdat men in Vlaanderen kan proeven van wat er in het buitenland wordt verwezenlijkt. Deze twee poten maken het beleid sterk.

11.4 De Vlaamse kunsten en het Vlaamse erfgoed moeten dus naar buiten treden, maar moeten eveneens **open staan voor wisselwerking**, beïnvloeding en bevruchting door internationale kunstenaars of erfgoedgemeenschappen. Ook de uitwisseling met internationale netwerken moet een sterke ondersteuning krijgen. Enkel zo kan de internationale voortrekkersrol op lange termijn geconsolideerd en uitgediept worden.

12. TRANSVERSALE VERBANDEN

12.1 Met het oog op het betrekken van verschillende soorten publiek, kan bij adviezen naast overwegingen rond uitsluitend artistieke criteria ook de **sociale relevantie** in rekening worden gebracht.

12.2 Een belangrijk aandachtspunt is het beleid in verband met **archieven en erfgoedbibliotheken**.

12.2.1 Voor de publiekrechtelijke archieven moet de bestaande wetgeving worden aangevuld en vervangen door decreten waardoor een **sluitend netwerk** van publiekrechtelijke archieven op elk bestuursniveau afdwingbaar wordt. In dit verband moet niet alleen de nadruk worden gelegd op het administratief-juridische belang van archieven, maar ook op hun wetenschappelijke en culturele waarde voor deze en toekomstige generaties. De decretaal erkende en gesubsidieerde culturele en thema-archieven moeten alle kansen krijgen om hun werking verder te ontplooien in verband met de bewaring en de ontsluiting van archieven uit het maatschappelijke middenveld.

12.2.2 Via een **brede bewustwordingscampagne** moet ook het bedrijfsleven aandacht krijgen voor zijn archieven, waarvan het belang op het culturele en maatschappelijke gebied onbetwistbaar is.

12.3 Een gecoördineerd beleid rond **digitalisering** van het Vlaams cultureel en audiovisueel erfgoed en rond **e-cultuur** is hoog nodig. Digitaal ontstaan en bewaard archiefmateriaal dient op dit ogenblik één van de belangrijkste aandachtspunten te zijn voor de archiefvormers op elk niveau. De overheid moet samen met het werkveld de prioriteiten vastleggen. De verschillende initiatieven hieromtrent, zowel op Vlaams als op Europees niveau, moeten gestroomlijnd worden.

De noodzaak voor een digitaal depot is groot. Een belangrijke extra factor is de publieksontsluiting: een goed onderhouden, vlot werkend en duidelijk portaal (zowel technisch als inhoudelijk als copyrightmatig topklasse), waar een zo breed mogelijk publiek informatie en beeldmateriaal kan opvragen omtrent kunsten en erfgoed.

12.4 In dialoog met de federale regering dringt zich een discussie op over **auteursrechten** binnen de ontwikkeling van de nieuwe media en de digitalisering. De sectorraad vraagt aandacht voor het auteursrecht en het volgrecht.

Een apart probleem vormt het auteursrecht in verband met objecten die door een collectief tot stand werden gebracht (auteursrecht bij dans of theater bijvoorbeeld). Het bedrag van de **leenrechtvergoeding** moet substantieel verhoogd worden tot op een vergelijkbaar niveau van de buurlanden.

12.5 Het is belangrijk dat het cultuurbeleid in Vlaanderen zich **actief** inlaat met de **definiëring van de relatie tussen de kunsten- en erfgoedsector en economie**, zodat er een **partnerschap** kan ontstaan tussen de kunstwereld of cultureel erfgoedgemeenschappen en de economische wereld. Het is belangrijk dat een strategisch partnerschap wordt gesloten zowel op het politieke beleidsniveau als op het terrein zelf. Dit kan ongetwijfeld versterkend en stimulerend werken voor alle doelgroepen. Zo bestaan nu al interessante samenwerkingen met wetenschap, architectuur en onderwijs. Een mooie aanvulling zou de samenwerking tussen kunsten en erfgoed en economie kunnen zijn. Er is nood aan een cel die de **expertise** bezit om de samenwerking op gang te trekken en verder te begeleiden. Daarenboven is **onderzoek** dringend nodig zowel door kenniscentra als in het veld ten aanzien van de verschillende rollen, opportuniteiten en contexten waarin de kunsten- en erfgoedsector functioneert tegenover en in de economie.

13. UITZONDERLIJK TRANSVERSAAL VERBAND: DE RELATIE MET HET ONDERWIJS

13.1 Lager en secundair onderwijs: de democratiserende factor

13.1.1 Voor veel kinderen is de school de enige plaats waar ze in contact komen met kunsten en erfgoed. In een samenleving waarin de culturele diversiteit alsmaar toeneemt, is het belangrijk om ook (nieuwe) Vlamingen op velerlei wijze in contact te brengen met uitingen van onze cultuur. Kunsten en erfgoed kunnen daar een grote rol in spelen. Hoe vroeger met kunsteducatie en erfgoededucatie wordt begonnen, hoe groter de vanzelfsprekendheid waarmee kinderen de bijzondere taal van de kunsten en het erfgoed in zich opnemen. Daarom moet het **kunst- en erfgoedonderwijs in het curriculum van het kleuter- en lager onderwijs** een belangrijke plaats innemen. Hiertoe moeten extra middelen worden vrijgemaakt.

13.1.2 Er moet onderzocht worden of een dergelijke, vaak gespecialiseerde opleiding **door de algemene leraar**

moet worden gegeven of daarvoor **specialisten** moeten worden aangetrokken (bijvoorbeeld mensen uit het Deeltijds Kunst Onderwijs (DKO), kunstenaars, kunsteducatieve organisaties). Er moet verder worden gewerkt met de aanbevelingen en concrete doelstellingen en acties van de Commissie Onderwijs en Cultuur, die staan geëxpliciteerd in de publicaties *Gedeeld, verbeeld. Eindrapport van de commissie onderwijs cultuur en Verdieping, verbreiding. Perspectieven voor inhoudelijke vernieuwing van het deeltijds kunstonderwijs*, 2008.

Belangrijk is wel dat, indien er kunstenaars of kunsteducatieve werkers met een kunstenaarsstatuut worden aangetrokken voor zulke opdrachten, ze die moeten kunnen vervullen als kunstenaar en niet als leraar. Zij zouden namelijk hun kunstenaarsstatuut en daarmee ook hun motivering om dergelijke opdrachten aan te nemen kunnen kwijtraken.

13.1.3 De kunsten en het erfgoed moeten verplicht **deel uitmaken van de buitenschoolse activiteiten in het secundair onderwijs**. Ook daar moeten voldoende middelen (zowel financieel als kunsteducatieve ondersteuning) voorzien worden om studenten te helpen bij deze ontmoetingen.

13.2 De Sectorraad Kunsten en Erfgoed dringt er bij de nieuwe cultuurminister op aan voldoende oog te houden voor de **implicaties van regelgevingen in het onderwijs**. Het probleem van de maximumfactuur, bijvoorbeeld, drukt nu op de participatie aan kunsten en erfgoed van het basisonderwijs. De sectorraad vraagt voldoende middelen om deze participatie te blijven garanderen.

13.3 Uitdagingen in het hoger kunstonderwijs: het beste van twee werelden

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed wenst hier de conclusies te herhalen uit het advies dat de Raad voor Cultuur en de Raad voor de Kunsten in 2007 gaven naar aanleiding van de Bolognahervorming in het hoger kunstonderwijs.

13.3.1 Zoals bij andere domeinen heeft het domein van de kunst en het erfgoed behoefte aan **fundamenteel onderzoek**. Het vormt immers de onontbeerlijke voedingsbodem voor innovatie en biedt ruimte voor kritische reflectie, voor feilbaarheid.

13.3.2 Het academisch onderwijs veronderstelt dat men een beroep doet op **doctors**, maar voor kunstenaars is

dat een probleem. Het staat voor alle betrokkenen vast dat kunstenaars in hun actieve, creatieve periode in het kunstonderwijs moeten kunnen lesgeven los van een eventueel diploma. Een zekere verantwoordelijkheid voor de onderwijsinstelling die de kunstenaar aanneemt, is hier aangewezen. Verder moet er ook hier aandacht zijn voor het gegeven dat kunstenaars die lesgeven, die opdracht moeten kunnen vervullen als kunstenaar, zodat het kunstenaarsstatuut niet wegvalt.

13.3.3 Kunstenaars moeten **op zoveel mogelijk manieren** bij het onderwijs betrokken worden. Naast lesgeven, kan dat ook door vanuit de levende praktijk met de studenten in contact te komen en te blijven. Ook via de cultuur-industrie of via de kunsteducatie moet de wisselwerking tussen kunstenveld en kunstonderwijs verzekerd blijven.

13.4 Er moet aandacht zijn voor **managementopleidingen voor kunstenaars en erfgoedwerkers**, die worden geïntegreerd in de opleiding. Afgestudeerde kunstenaars of erfgoedwerkers komen immers 'op de markt' terecht, en moeten hier degelijk op voorbereid worden.

13.5 Naast en samen met de rol van het onderwijs is **kunst- en erfgoededucatie en -bevordering** belangrijk. Bijvoorbeeld de op het vlak van leesbevordering geleverde inspanningen naar kinderen en jongeren, moeten worden geconsolideerd en vervolgens uitbreiding krijgen naar acties die alle generaties en bevolkingsgroepen bereiken. De ingezette middelen moeten prioritair gebruikt worden om kwaliteitsvolle kunst en erfgoed, die in alle diversiteit ontstaan is, groei- en slaagkansen te geven.

14. KWALITEITSZORG

14.1 Het begrip kwaliteit zorgt voor discussie. De sectorraad wijst erop dat artistieke producten een **belang** hebben **binnen verschillende circuits en op verschillende niveaus**. Er zijn producten (objecten, voorstellingen, teksten) die vanzelf een hoge appreciatie krijgen in het buitenland. Maar dat belet niet dat artistieke en culturele uitingen ook erg relevant kunnen zijn binnen de eigen gemeenschap. Op dat ogenblik doet een 'internationaal waardeoordeel' er weinig toe en wil de sectorraad het belang ervan relativeren.

14.2 Bij alle sectoren moet men **oog hebben voor diversiteit**. Hierbij hoort voor het beleidsveld Kunsten de discussie thuis over vernieuwing en traditie: vernieuwing

mag oudere initiatieven met meerwaarde niet verdringen. De eis voor 'vernieuwing' moet echter worden gerelativeerd. De term wordt te gemakkelijk gebruikt door zowel voor- als tegenstanders. Bovendien zijn zowel vernieuwing als traditie belangrijk. Om verstarring te voorkomen lijkt bij elke structurele periode een instroom van 10 tot 15 % nieuwe initiatieven of spelers een na te streven doel.

14.3 Op verschillende plaatsen in dit memorandum wordt op het belang van kwaliteit gewezen. Een heel belangrijk aandachtspunt is volgens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed de kwaliteit van de regelgeving. Een **duidelijk gecommuniceerd, kwalitatief beleidskader** waarbij er **ethisch correct** wordt omgegaan met de toepassing ervan, moet de basis vormen voor een beleid rond kunsten en erfgoed.





© Luk Monsaert

MEMORANDUM 2009-2014 VAN DE SECTORRAAD MEDIA

MEMORANDUM 2009-2014 VAN DE SECTORRAAD MEDIA

1. PRIORITEITEN VOOR EEN GOED MEDIABELEID

1.1 Iedereen in Vlaanderen, inclusief de kansarme en zwakke groepen, heeft nood aan een ruim, **toegankelijk, veelzijdig en kwaliteitsvol media-aanbod** waarin een verscheidenheid aan meningen de goede werking van de democratie voor een inclusieve en multiculturele samenleving helpt garanderen. Dergelijk divers medialandschap vormt een onlosmakelijk deel van de notie dat de media vrij zijn en van de vrijheid van meningsuiting.

1.2 De overheid moet erop toezien dat ze de verschillende media erkent in hun eigenheid. Dagbladen, periodieke pers, radio, televisie en internet, ze nemen allemaal een eigen plaats in het medialandschap in. Ze bereiken ieder op hun manier zeer specifieke doelgroepen. Ze gebruiken hiervoor ieder een eigen scala aan instrumentaria en een specifieke benadering.

1.3 Het is aan de overheid om dit te helpen garanderen, niet door het opleggen van beperkingen maar door het **creëren van een positief kader** dat de verscheidenheid aan media en meningen, en de toegang hiertoe voor alle burgers, helpt garanderen. Media zijn een essentiële basisvoorwaarde voor een goed werkende democratie.

1.4 Hierbij moet de overheid in het bijzonder oog hebben voor de kwetsbare en kansarme groepen. Dit heeft twee aspecten.

1.4.1 Enerzijds moet de overheid garant staan voor media-participatie door kansarmen (zoals armen, minderheden, allochtonen, gehandicapten). Zij moeten verzekerd zijn van toegang tot de media zowel voor wat betreft de productie als de consumptie ervan.

1.4.2 Anderzijds moet de overheid zorgen voor de **bescherming van kansarme en kwetsbare** (zoals jongeren, senioren, consumenten...) **groepen** in de samenleving in relatie tot media, en dit via positieve acties zoals het **stimuleren** van **mediageletterdheid** en van **veilige media-omgevingen**.

2. FINANCIERING/SUBSIDIERING DIRECTE EN INDIRECTE FINANCIËLE STEUNMAAT- REGELEN

2.1 Het blijvende belang van vrijheid van meningsuiting creëert voor de overheid een zorgplicht tegenover de media. Dit houdt in dat de overheid een sociale verantwoordelijkheid draagt ten aanzien van de ondersteuning van de media onder haar bevoegdheid.

Waar nodig moet de overheid via een **versterkt systeem van indirecte steunmaatregelen** de diversiteit en een gezond evenwicht tussen de verschillende media helpen vrijwaren.

2.2. Meer directe ondersteuning van de Vlaamse productiesector.

Binnen een internationale context gekenmerkt door processen van globalisering, moet de overheid een bijdrage leveren om de culturele eigenheid binnen het medialandschap te bewaren. Zo hebben Vlaamse films, televisiefictie en documentaires een aanzienlijk cultureel en industrieel belang. De overheid **dient meer middelen vrij te maken** om de Vlaamse productiesector te steunen.

Daarnaast moet de overheid helpen om de sector beter toegang te bieden tot Europese middelen. De overheid moet subsidieaanvragen bij de diverse Europese steunprogramma's faciliteren. Vandaag is de administratieve drempel voor kleine productiehuisen om hierop een beroep te doen immers veel te hoog.

2.3 De publieke functie consolideren en transparantie vergroten.

De sectorraad ondersteunt de belangrijke plaats van de openbare omroep in de samenleving, in het bijzonder als Vlaamse mediaproducteur in een globaliserend medialandschap. De raad **steunt daarom de publieke financiering van de VRT**. Hij **onderschrijft het bestuursmodel** waarbij via een beheersovereenkomst een kader en doelstellingen worden gecreëerd die over een vastgelegde periode moeten worden bereikt. Tegelijk pleit de sectorraad voor een nog **grotere transparantie** bij de openbare omroep, in het bijzonder met betrekking tot de reclame-inkomsten en de verdeling van de beschikbare budgetten. De overheid moet toezien op een **evenwichtige plaats van de publieke omroep in de mediamix**.

3. ONDERZOEK

De overheid dient het **bestaande onderzoek beter te coördineren** en **gericht wetenschappelijk onderzoek te financieren**. Voorbeelden van belangrijke onderzoeksvragen die tot op heden onbeantwoord blijven, zijn: hoe is het gesteld met de mediageletterdheid van de Vlaming, en hoe kan deze verbeteren? Wat weten we over de concentratiegraad van het Vlaamse medialandschap? Wat is de impact van nieuwe reclametechnieken op de gebruiker? Hoe verandert digitale televisie zijn kijkgedrag? Hoe staat de Vlaming vandaag tegenover Nederlandstalige muziek? Welke media gebruiken de niet-Nederlandstaligen in Vlaanderen? Hoe kunnen zwakke groepen beter worden betrokken bij de media? Welke opties bestaan er voor het spectrumbeleid, en hoe wordt dit beleid internationaal ingevuld? Wat is het effect van bepaalde mediaboodschappen op het publiek?

Naast dit beleidsvoorbereidend onderzoek dient er ook beleidsuitvoerend wetenschappelijk onderzoek gecoördineerd en ondersteund te worden, zoals dat naar nieuwe mediadiensten of –toepassingen.

Waar de huidige Vlaamse Regering de Sectorraad Media – of, bij uitbreiding, de SARC – vraagt om een gedegen en onderbouwd advies (bijvoorbeeld over de beheersovereenkomst met de VRT) dient de Raad hiervoor over de nodige tijd én middelen te beschikken.

4. PROFESSIONALISERING EN OPLEIDING

De sectorraad onderschrijft de nood aan opleiding binnen de verschillende mediasectoren. Dergelijke opleiding dient in de eerste plaats gericht te zijn op de verdere **professionalisering** van de sector, alsook de **bevordering van de kwaliteit en pluriformiteit** van de media.

Voor journalisten gaat het bijvoorbeeld om permanente en diepgaande vorming met het oog op inhoudelijke specialisatie, vaktechnische kennis (redactionele vormgeving, multimedia, schrijven voor nieuwe media enzovoort) maar ook om media-ethiek en privacy-issues.

Voor kansarme groepen in de samenleving kan opleiding de toegang tot de mediaproductie verhogen.

5. PROMOTIE, INFORMATIE, COMMUNICATIE

5.1 De verschillende media die samen de Vlaamse media-mix uitmaken, vormen onontbeerlijke instrumenten binnen de democratische samenleving. De overheid heeft de blijvende taak de **burger aan te moedigen zich van deze instrumenten te bedienen en gebruik te maken van hun verscheidenheid**. Ook sensibiliserende initiatieven die ons dichter brengen bij de “gelijkekansen samenleving” brengen (TrefMedia, Vlaamse Expertendatabank) verdienen meer ondersteuning van de overheid.

5.2 Daarnaast is er nood aan het **aanscherpen van de mediageletterdheid van de gebruikers**. Initiatieven ter stimulering van de mediageletterdheid van gebruikers zijn tot op heden grotendeels dode letter gebleven. Nochtans vereisen de onophoudelijke technologische innovaties en nieuwe vormen van media-inhoud en reclame een steeds grotere kennis en vaardigheid van die gebruikers. Herkennen zij vandaag productplaatsing, of de staged reality die in zoveel formats gemeengoed is geworden? Kennen zij het recht van antwoord in het digitale tijdperk, en weten ze waarheen met klachten over bijvoorbeeld misleidende reclame?

De sectorraad pleit daarom voor het **opnemen van media-educatie als onderdeel van de eindtermen in het secundair onderwijs**. Hij nodigt de nieuwe mediaminister uit om samen met de nieuwe minister van onderwijs na te gaan hoe deze materie structureel in het onderwijsplan kan worden opgenomen.

De rol van de ouders in de media-opvoeding is minstens even belangrijk. Via onder meer het sociaal-culturele werk kunnen zij bewustgemaakt worden voor wat betreft onder andere veilig internet en reclamebewustzijn.

5.3 Opleiding en ondersteuning in het gebruik van nieuwe media dienen overigens hand in hand te gaan met andere initiatieven ter overbrugging van de digitale kloof zoals het goedkoop ter beschikking stellen van ICT; toegang tot technologie alleen biedt immers geen structurele oplossing.

5.4 Vanuit zijn zorgplicht moet de overheid **voorzien in een medianeutraal voorlichtingssysteem** voor gebruikers die weinig kritisch staan tegenover de inhoud van mediaproducties, in het bijzonder hun geschiktheid voor kinderen en jongeren. Dit moet desnoods enkel gerealiseerd worden voor wat onder de Vlaamse bevoegdheid valt.

6. TOEZICHT

6.1 Het toezichtorgaan moet performant en efficiënt kunnen werken. Daarbij moeten de nodige middelen worden vrijgemaakt om effectief en proportioneel te handelen. De relatie tussen toezichhouders, overheid en spelers dient uitgeklaard te worden. Basisprincipes op het vlak van de rechten van de verdediging, de vraag om tegensprekelijk(er) debatten en naar het instellen van een echte (tijds) beroepsmogelijkheid tegen de beslissingen dienen te worden ingeschreven in het decreet.

6.2 Administratieve overlast dient te worden vermeden, zeker indien dit ook een financiële last betekent voor een organisatie. Indien er informatie of data worden gevraagd, moet er eerst gekeken worden of deze niet al ergens beschikbaar zijn, bijvoorbeeld bij de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie.

7. INTERNATIONALE CONTEXT EN DE VLAAMSE MEDIA-EIGENHEID

Binnen een globaliserende mediemarkt moet de overheid de continuïteit van de Vlaamse media(inhoud) garanderen en stimuleren. De overheid moet **blijvend waken voor de lokale verbondenheid** en eigenheid van de Vlaamse media en moet de **productie van Vlaamse media-inhoud blijvend stimuleren**.

7.1 Processen van internationalisering, globalisering en concentratie hebben een impact op de Vlaamse media- en reclamemarkt, zowel in zijn eigendomsstructuren als in zijn inhoud. De druk van de internationale mediemarkt en de regels van de media-economie, nopen de spelers op de kleine, Vlaamse mediemarkt tot een zekere vorm van concentratie. Deze moet de noodzakelijke *economies of scale* en *economies of scope* realiseren om een bloeiende Vlaamse mediemarkt te blijven garanderen.

7.2 De overheid moet er blijvend voor **waken dat de concentratie in de Vlaamse media de diversiteit, pluriformiteit en kwaliteit van de media en hun inhoud niet in het gedrang brengt**. Monitoring van bewegingen in de media(eigendoms)structuren blijft aangewezen. Hierbij moeten niet uitsluitend de economische leefbaarheid en eerlijke concurrentie, maar ook de inhoudelijke diversiteit en kwaliteit in acht worden genomen. Op geen enkele manier mag mediaconcentratie de verscheidenheid van meningen in de media in de weg staan.

7.3 Tegelijk moet de overheid de leefbaarheid en het succes van de eigen media stimuleren. De media articuleren en continueren immers bij uitstek de identiteit van de gemeenschap waartoe ze zich richten. Dit verantwoordt blijvende inspanningen vanwege de overheid. De sectorraad bepleit hierbij, evenwel zonder exclusiviteit, het belang van de eigen, gemeenschapsvormende taal.

Hierbij moet de overheid erkennen dat de cultuur volop in beweging is door de komst van nieuwe burgers in de gemeenschap. De overheid moet erop toezien dat de **multiculturaliteit** van de Vlaamse samenleving in de media voldoende aan bod komt. Hiertoe moet ze initiatieven steunen die de multiculturaliteit in media-inhoud helpen garanderen. De sectorraad denkt hierbij aan blijvende initiatieven om journalisten te sensibiliseren om in hun berichtgeving meer aandacht te besteden aan structureel discriminerende mechanismen, maar ook voor andere vormen van media-inhoud zoals fictie geldt deze blijvende aandacht.

Centraal bij dit alles is de idee dat de overheid erop toe moet zien dat ze van de 'zwakte' (klein gebied) een sterkte helpt maken in de vorm van sterke Vlaamse verankering. Door te zorgen voor **kwaliteitsvolle, sterke Vlaamse media** die perfect inspelen op de noden van alle groepen van onze samenleving, kunnen publiek noch adverteerders om die media heen.

8. VLAAMS MEDIABELEID BINNEN BELGIË EN EUROPA

De mediasector bevindt zich op het kruispunt van verschillende bestuursniveaus en beleidsdomeinen. Het media-beleid articuleert zich op een globaal, een Europees, een Belgisch én een Vlaams niveau. De Sectorraad Media **ondersteunt het subsidiariteitsprincipe** met het oog op een **coherent beleid tussen de verschillende niveaus**. Hierbij onderlijnt de sectorraad enkele bijzonder aandachtspunten.

De sectorraad pleit ervoor om binnen de complexe staatsstructuur **wat betreft media open samenwerkingsverbanden aan te gaan met andere bestuursniveaus over gemeenschappelijke doelstellingen**. Tegelijk vraagt de sectorraad – zonder hierover stelling te willen innemen – een **open discussie over welk van deze niveaus het best geschikt is voor de uitoefening van een coherente set bevoegdheden**. Vooral voor samenwerkingverbanden

tussen media en telecom, bijvoorbeeld op het vlak van digitaal dividend, is een open discussie essentieel als Vlaanderen en België de boot niet helemaal willen missen.

Tot slot wijst de sectorraad op het blijvende belang om in een door Europa gestuurd beleidsdomein als media, ervoor te waken dat het beleid een eigen Vlaamse stempel blijft drukken. Dit hoeft geenszins in tegenspraak te zijn met het subsidiariteitsprincipe.

9. KWALITEITSZORG

Het spanningsveld tussen de ruilwaarde (economische aspect) en de gebruikswaarde (inhoudelijke aspect) van de media, culmineert in de vraag naar de kwaliteitszorg in de media. Een veelzijdig landschap waarbij een diversiteit aan media en aan meningen gegarandeerd is, draagt hiertoe bij. Verder onderstreept de sectorraad de nood aan betrouwbare, objectieve informatie, een waaier aan visies en gefundeerde duiding, zowel in informatie- als amusementsprogramma's.

Bijzondere aandacht moet gaan naar kwaliteitsvolle (Vlaamse) kinder- en jeugdprogramma's.

10. KWALITATIEVE WETGEVING

10.1 De **prioriteiten** die hierboven beschreven worden, dienen door de overheid **op een efficiënte manier in de wetgeving** worden gerealiseerd. De principes van vrije meningsuiting, vrijheid van informatie en mediapluralisme, zowel voor professionele als niet-professionele aanbieders van informatie, vormen het uitgangspunt.

10.2 De Sectorraad Media vraagt **stimulerende en vertrouwenwekkende maatregelen** die proportioneel, doeltreffend en maatschappelijk relevant zijn. Enkel waar nodig kan er restrictief worden opgetreden. Beperkingen op de basisprincipes ontstaan vanuit de zorg voor een evenwichtig, kwaliteitsvol en leefbaar medialandschap dat inspeelt op een veranderende maatschappij en vanuit de bescherming van kwetsbare groepen in de samenleving.

10.3 Bij de **invulling** van de prioriteiten dient eveneens rekening te worden gehouden met de volgende principes:

10.3.1 Vermijden van rechtsonzekerheid.

In het licht van de wijzigende economische en technologische karakteristieken van de sector is het belangrijk dat de

regelgeving snel kan herzien worden. Er mag echter niet aan kwaliteit of rechtszekerheid worden ingeboet. Daarmee samenhangend is het cruciaal dat in de regelgeving een heldere structuur en een consistent begripkader worden gehanteerd, waarbij er zuinig wordt omgesprongen met het introduceren van begrippen of definities en waarbij deze consequent worden doorgetrokken en toegepast.

10.3.2 Afstemming van de verschillende bestuursniveaus volgens het principe van subsidiariteit.

10.3.3 Transparantie en juiste allocatie van verantwoordelijkheden.

10.3.4 Vermijden van administratieve overlast.





MEMORANDUM 2009-2014
VAN DE SECTORRAAD
SOCIAAL-CULTUREEL WERK

© Charles Bresseleer
Winnende foto Week van de Amateurkunsten 2008

MEMORANDUM 2009-2014 VAN DE SECTORRAAD SOCIAAL-CULTUREEL WERK

1. PRIORITEITEN

Het sociaal-cultureel werk voor jeugd en volwassenen is een huis met vele kamers. Dat neemt niet weg dat het overleg ter voorbereiding van dit memorandum, constructief en vruchtbaar was. Het resultaat zal beleidsmakers inspireren, zo hoopt de Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk.

Dit memorandum weerspiegelt de noden en behoeften van de sector en geeft het beleid een lijst van prioriteiten voor de komende jaren. Twee voorstellen verdienen om er even te worden uitgelicht. Niet omdat ze belangrijker zijn dan alle andere. Wel omdat ze ervoor kunnen zorgen dat de sector meteen heel wat meer mogelijkheden en kansen krijgt.

De sector van het sociaal-cultureel werk speelt een belangrijke rol in de samenleving. De sectorraad pleit ervoor dat tegen het einde van de volgende regeerperiode, **ten minste 1.5% van de Vlaamse begroting** is geoormerkt voor sociaal-cultureel werk.

Om optimaal te kunnen werken en in te spelen op evoluties in de samenleving verwacht de sectorraad een **geïntegreerd beleid** met respect voor de eigenheid van de verschillende beleidsdomeinen en sectoren, met duidelijke verbindingen tussen de verschillende decreten binnen het sociaal-cultureel werk en bruggen op het niveau van de administratie naar belendende sectoren zoals onderwijs, welzijn en kunsten. Voor de Sectorraad voor Sociaal-Cultureel Werk is hokjesdenken taboe.

2. WETTELIJK KADER

2.1. Rond het bestaande wettelijke kader heeft de sectorraad een aantal concrete bezorgdheden.

2.1.1 Het sociaal-cultureel vormingswerk en de amateurkunsten zijn voor een **decretaal rustperiode**. Dat neemt niet weg dat decreten (sociaal-cultureel werk, participatie, ...) geregeld moeten worden geëvalueerd, met het oog op een eventuele actualisering na een periode van een 10-tal jaar.

2.1.2 De jeugdsector wil snel een **grondige actualisering** van zijn regelgeving. Het jeugdwerklanschap is de jongste jaren ingrijpend veranderd. De decreten hebben die evolutie niet gevolgd.

2.1.3 Ten laatste tegen 2012 is een evaluatie en eventuele bijsturing nodig van het decreet **lokaal cultuurbeleid**, het **participatiedecreet** en het **kunstendecreet**, opdat de lokale actoren op een gelijke en transparante manier toegang krijgen tot de verschillende (subsiëerings)mogelijkheden waar die decreten in voorzien.

2.1.4 In de **amateurkunsten** zorgde het decreet van 22 december 2000 voor een nieuwe dynamiek, die positief wordt ervaren. Artikel 11 van het decreet moet wel worden aangepast, om in 2011 een grotere stijging van de subsidie-enveloppe mogelijk te maken dan de voorziene 20%.

2.2. Nogal wat aangelegenheden waar de sector mee te maken krijgt (auteursrecht, leenrecht, billijke vergoeding, BTW, bedrijfsvoorheffing buitenlandse artiesten, ...) zijn **federale materie**. De Vlaamse Regering moet haar mogelijkheden maximaal benutten en in het overlegcomité bij de federale overheid aandringen op **betere regelingen**, die aan de behoeften van alle belanghebbenden tegemoetkomen. Wanneer de Vlaamse overheid op dit vlak initiatieven neemt, moet ze daar duidelijk over communiceren.

2.3. Wegens de eigenheid van de doelgroep, die nog geen stemrecht heeft, en het categoriale karakter van de **jeugdraden** op het lokale niveau, vraagt de sectorraad aan de Vlaamse overheid dat lokale jeugdraden blijven bestaan.

2.4. De sectorraad dringt op een nauwgezette toepassing aan van de afspraken uit het **kerntakendebat**, dat wil zeggen dat het beleid en de regelgeving van de Vlaamse overheid, de provincies, de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de lokale overheden beter op elkaar worden afgestemd en dat de taken duidelijk worden afgebakend.

2.5. De Sectorraad vraagt de Vlaamse overheid om meer aandacht te hebben voor de toenemende samenwerking op het regionale niveau en om **intergemeentelijke werking** te stimuleren.

2.6. Naar analogie van de sporttechnische begeleiders, moet een juist wettelijk statuut worden ontwikkeld voor de **kunsttechnische begeleiders**, waar bijvoorbeeld de amateurkunsten een beroep op doen. Dit statuut zal de pedagogische en artistieke omkadering binnen de amateurkunsten (dirigenten, regisseurs, choreografen,)

verstevigen en de tewerkstelling binnen deze sector een impuls geven.

2.7. De sectorraad is van mening dat een omschrijving van het gehanteerde **begrippenkader** in de wetgeving (gemeenschapsvorming, participatie, sociaal-artistieke projecten, vrije tijd, ...) het voorwerp moet zijn van wetenschappelijk onderzoek.

2.8. Extra middelen zijn nodig om de mogelijkheid die de deelsector verenigingen kreeg om te **experimenteren**, naar alle deelsectoren door te trekken.

2.9. De sectorraad vraagt bijzondere aandacht voor de situatie van de **gemeenschapscentra**. Sedert de goedkeuring van het participatiedecreet, vallen gemeenschapscentra voor hun financiering buiten het decreet op het lokale cultuurbeleid. Ze zijn volledig op het participatiedecreet aangewezen. Nochtans maken ze integrerend deel uit van het lokale cultuurbeleid.

2.10. De Vlaamse overheid moet haar inspanningen voor **administratieve vereenvoudiging** voortzetten.

2.11. Bij de implementatie van het nieuwe **gemeentedecreet**, vraagt de sectorraad dat de Vlaamse overheid de lokale actoren begeleidt bij eventuele problemen, onder andere met de cultuurpactwetgeving.

2.12. Het **prioriteitenbeleid** dat in een aantal decreten is vervat, moet in communicatief overleg met de sectoren tot stand komen en moet voldoende ondersteuning garanderen om de integrale kwaliteitszorg verder te ontwikkelen.

3. FINANCIERING — SUBSIDIËRING

3.1. Gelet op het maatschappelijke belang, pleit de sectorraad ervoor dat tegen het einde van de volgende regeerperiode **ten minste 1.5% van de Vlaamse begroting** is geoormerkt voor sociaal-cultureel volwassenenwerk, amateurkunsten, cultuurcentra en bibliotheken. In de begroting 2009 van de Vlaamse Gemeenschap is 1.20% van de niet gesplitste kredieten voor deze sectoren voorbehouden.

3.2. De sectorraad dringt er bij de Vlaamse overheid op aan dat de verhoging van de budgetten per beleidsperiode rekening houdt met de **levensduurte**, boven op de index, zoals voorzien in het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

3.3. De sectorraad dringt aan op volledige **transparantie** in de toekenning van financiële middelen en in de gehanteerde subsidiemechanismen.

3.4. De samenstelling van de **allocaties** in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap moet in de memorie van toelichting bij de begroting worden verduidelijkt. De sectorraad dringt erop aan dat de samenstelling van de subsidie(enveloppe), die aan de organisaties wordt toegekend, in een jaarlijkse brief wordt verduidelijkt (basissubsidie, indexering, aanvullende tewerkstelling, VIA-middelen, enz...).

3.5. De sectorraad vraagt een uitdrukkelijk engagement tot positieve aanwending van **fiscale stimuli** voor de sociaal-culturele sector, onder meer belastingvrije giften aan culturele instellingen, BTW-vrijstelling, en krediet- en investeringsmogelijkheden.

3.6. De sectorraad vraagt garanties dat de **sectorspecifieke financiering** van de gemeenten behouden blijft, dat wil zeggen dat de lokale overheden de subsidies van de Vlaamse overheid aan moeten wenden voor wat decreetaal vastligt. Dat is de beste garantie om het Vlaamse beleid op het lokale niveau te realiseren.

3.7. De sectorraad stelt vast dat het Vlaams Parlement in 2003 het decreet betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk om budgettaire redenen in een afgeslankte vorm realiseerde. De sectorraad is van oordeel dat de beleidsmakers de oorspronkelijke uitgangspunten van het decreet nog steeds als streefdoel voorop moeten stellen. In die context vraagt de sectorraad om de extra 3.75 miljoen euro (te indexeren) die destijds ontbrak alsnog aan het budget toe te voegen, zodat de **financieringsmechanismen** die het decreet voorziet, kunnen worden aangepast.

3.7.1 De aftopping bij de verenigingen, die in 2009 gedeeltelijk ongedaan werd gemaakt, moet volledig worden weggewerkt.

3.7.2 De onderfinanciering van de vormingsinstellingen in het sociaal-cultureel volwassenenwerk moet eveneens worden weggewerkt.

3.7.3 Het budget voor de bewegingen moet substantieel worden verhoogd.



3.8. Er wordt in toenemende mate een beroep gedaan op de sector van de amateurkunsten. Artikel 11 van het decreet voor de amateurkunsten moet worden aangepast, om in 2011 een grotere stijging van de subsidie-enveloppe mogelijk te maken dan decretaal voorzien. Concreet is een uitbreiding van de budgetten nodig voor:

3.8.1 een inhaalbeweging van meer dan 20% voor Creatief Schrijven en Muziekmozaïek;

3.8.2 de mogelijkheid voor de overige amateurkunstenorganisaties om in 2011 het budget 20% te laten stijgen; dit is ook een inhaalbeweging in verband met de loonindexeringen;

3.8.3 een verdere internationale uitbouw van de sector.

4. STEUNPUNTEN – ONDERSTEUNING

4.1. Binnen het sociaal-cultureel werk zijn diverse steunpunten actief. De sectorraad vraagt duidelijkheid over de afbakening van het takenpakket van de steunpunten ten aanzien van elkaar, de overheid, de sector en de belangenbehartiging. De sectorraad vindt het zinvol het steunpuntenlandschap en de effecten van de werking ervan op te volgen.

4.2. De sectorraad vraagt garanties voor een autonome opstelling van de steunpunten en voor de **inspraak van het werkveld** en van de diverse deelsectoren. Bij steunpunten die verscheidene deelsectoren omvatten, moet de overheid de blijvende ondersteuning van de deelsector-specifieke werking garanderen.

5. PROFESSIONALISERING / OPLEIDING EN ONDERZOEK

5.1. Het statuut van de vrijwilliger, het statuut van de nevenambtelijke medewerker, het statuut van de kunstenaar, de regularisatie van het geco-statuuut, de invoering van een cultureel mandaatverlof, het sociaal overleg en de tewerkstelling en uitbreiding van de mogelijkheden tot betaald educatief verlof — o.a. vorming en opleiding van vrijwilligers — betreffen **federale materies**. De sectorraad vraagt dat de Vlaamse overheid over deze aangelegenheden, na consultatie van de sector, overleg pleegt met het federale niveau, om een aantal dossiers te deblokken en af te werken.

5.2. De sectorraad vraagt om de langetermijneffecten van een grotere **flexibilisering** bij de inzet van personeel te onderzoeken en te evalueren, onder meer de groeiende tendens om een beroep te doen op freelance medewerkers. Dit onderzoek kan aanleiding geven tot gepaste beleidsmaatregelen.

5.3. Er moet worden nagegaan welke impact de decreten hebben op de **personeelsomkadering**. Personeel moet voldoende talrijk zijn en op voldoende hoog niveau worden ingeschaald.

5.4. De sectorraad vraagt de Vlaamse overheid om voor een goede en toegepaste **opleiding en vorming** te zorgen en zodoende de instroom van voldoende gekwalificeerd personeel in de sectoren te garanderen.

5.5. De sectorraad is ook voorstander van erkenning van **elders verworven competenties** (EVC), mits daar een sluitende procedure voor wordt uitgewerkt.

5.6. De sectorraad vindt het zinvol om de evoluties op het terrein op te volgen door middel van **onafhankelijk beleidsondersteunend en beleidsvoorbereidend wetenschappelijk onderzoek**, dat wordt teruggekoppeld en waarbij de sectorraden tot advisering worden gestimuleerd. Het onderzoek moet naar mogelijke nieuwe beleidsaccenten peilen en naar effecten van de invoering van nieuwe regelgeving. De wetenschappelijke bevindingen moeten vlot naar alle betrokkenen doorstromen. De overheid moet de nodige middelen beschikbaar stellen, voor eigen onderzoeksopdrachten of voor onderzoek door de sector.

6. VRIJWILLIGERS

6.1. De Vlaamse overheid moet er alles aan doen om het **vrijwilligerswerk** te faciliteren. Er moet systematisch worden nagegaan welk effect nieuwe regelgeving heeft op het vrijwilligerswerk.

6.2. Vrijwilligerswerk is een federale bevoegdheid, maar de Vlaamse overheid moet op de eigen mogelijkheden focussen en **overleg** plegen met het federale niveau. De vzw-wetgeving, de vrijwilligerswet en de hele problematiek van de beheersvennootschappen verdienen bijzondere aandacht.



7. PROMOTIE

7.1. De Vlaamse overheid moet **meer investeren** in promotie, via acties en campagnes, visibiliteitsweken (Week van de Amateurkunsten, ...), ..., in overleg met de sector.

7.2. De Prijs voor het Sociaal-Cultureel Werk moet opnieuw worden ingevoerd.

7.3. Het aanbod aan kunsteducatie is in Vlaanderen zeer omvangrijk. Zowel het Deeltijds Kunst Onderwijs (DKO) als diverse andere instanties bieden mensen opleiding en vorming aan om zich te bekwamen binnen de kunsten. Doorgaans kan dat tegen zeer democratische prijzen. Momenteel ontbreekt het echter aan een overzicht van wat je waar en wanneer kunt volgen. Het blijkt moeilijk om de vraag en het aanbod bij elkaar te brengen. Er moeten **gestructureerde contacten** komen tussen de verschillende aanbieders, met het oog op een betere onderlinge afstemming, betere communicatie, betere spreiding over heel Vlaanderen. Nu zitten de kunsteducatieve initiatieven vooral in de centrumsteden gegroepeerd.

7.4. In verband met kunsteducatie en sociaal-artistieke praktijk wordt aan de overheid gevraagd om **een coherente en integraal beleid** te voeren en de afstemming en samenwerking tussen alle betrokken partners te stimuleren en te ondersteunen. Dat veronderstelt een goede taakverdeling en optimale spreiding van het kunsteducatieve aanbod.

8. INFRASTRUCTUUR

8.1 Het sociaal-cultureel werk is gebaat bij degelijke infrastructuur. Er moet een **geëigend infrastructuurfonds** komen voor de sociaal-culturele sector, naar analogie van de infrastructuurfondsen in het onderwijs, de sport, ...

8.2 Aan de Vlaamse overheid wordt gevraagd om de **basisinfrastructuur** op structurele wijze mee te helpen realiseren en te onderhouden.

8.3 Het reglement voor de **verenigingslokalen** moet een bestendig karakter krijgen, ondersteund door een structureel beleid.

9. INFORMATIE EN COMMUNICATIE

9.1. De sectorraad vraagt de Vlaamse overheid om in de **beheersovereenkomst** met de openbare omroep voldoende zendtijd te bepleiten voor het sociaal-cultureel werk.

9.2. De Vlaamse overheid moet de nodige middelen voorzien voor het behoud van ons **cultureel erfgoed** in archieven, musea en bibliotheken.

9.3. De Vlaamse overheid moet maatregelen nemen om het **recht op informatie** voor iedereen te garanderen. Een goed uitgebouwd netwerk van openbare en wetenschappelijke bibliotheken en aanverwante instellingen, zoals archieven en documentatiecentra, maakt informatie beter toegankelijk, zeker voor wie zelf geen toegang heeft tot het internet.

9.4. De rol van de **openbare bibliotheek** in de informatiebemiddeling en levenslang leren, in de introductie van e-learning en e-government, moet worden gestimuleerd, via het beschikbaar stellen van pc's, breedbandverbindingen, deskundige medewerkers, ...

9.5. Kunstbeoefening op het web, kunstbeoefenaars samenbrengen via het web, administratieve rompslomp van het vrijwilligerswerk vergemakkelijken via computertoepassingen, ...: de Vlaamse overheid moet de **digitalisering** stimuleren en er voldoende middelen voor beschikbaar stellen.

10. INTERNATIONAAL

10.1. Een **visie en budget** zijn nodig rond het internationale beleid in het kader van sociaal-cultureel werk voor volwassenen.

10.2. De sectorraad vraagt dat de budgetten voor de Internationale Culturele Samenwerking beter worden afgestemd op de reële behoeften binnen de verschillende sectoren van het Sociaal-Cultureel Werk en dat de regelgeving wordt toegespitst op een **dynamisch internationaal beleid** waarin ontmoeting en uitwisseling van kennis en ervaring centraal staan.



11. TRANSVERSALE VERBANDEN

11.1. De sectorraad vraagt duidelijkheid over de optie van een geïntegreerd beleid met duidelijke verbindingen tussen de verschillende decreten binnen het sociaal-cultureel werk en **bruggen** op het niveau van de administratie naar belendende sectoren zoals onderwijs, welzijn en kunsten. De sectorraad verwacht een geïntegreerd beleid met respect voor de eigenheid van de verschillende beleidsdomeinen en sectoren. Cultuurbeleid mag niet worden verengd tot vrijetijdsbeleid. Het is belangrijk om de verhouding tussen cultuur en vrije tijd te verhelderen. De sectorraad pleit voor nuanceren en kwaliteitsbewaking. De kruispuntidee is belangrijk. Hokjesdenken is taboe. Veel mensen werken rond dezelfde dingen in verschillende beleidsvelden: jeugd, amateurkunsten, onderwijs, kunst- en cultuureducatie, ... Binnen de bestaande structuren moet het makkelijker worden om over de verschillende beleidsvelden heen samen te werken. Dat veronderstelt een goede taakverdeling en adequate spreiding van het kunsteducatieve aanbod.

11.2. Samen met andere sectoren, wil de amateurkunstensector blijven ijveren voor voldoende en degelijke kunsteducatie op school. De amateurkunstensector en de jeugdsector kunnen zich ook inschakelen in het veelbelovende concept van de brede school.

12. KWALITEITSZORG

De sectorraad is ervan overtuigd dat **integrale kwaliteitszorg** (IKZ) een blijvende opdracht is voor alle domeinen van het sociaal-cultureel werk. Daartoe moeten minimale normering en standaarden per sector en per werksoort worden opgesteld. De sectorraad pleit voor garanties om voor de verdere ontwikkeling en de implementatie van de kwaliteitszorg, voldoende middelen te voorzien.





© Stichting Vlaamse Schoolsport

MEMORANDUM 2009-2014 VAN DE VLAAMSE SPORTRAAD

MEMORANDUM 2009-2014 VAN DE VLAAMSE SPORTRAAD

1. PRIORITEITEN

BEWEGEN, MEEDOEN, PRESTEREN: DRIE SPOREN VOOR EEN VERNIEUWEND SPORT- BELEID IN VLAANDEREN

Het valt niet te ontkennen, de sportsector is er de voorbije Vlaamse regeerperiode met reuzenschreden op vooruitgegaan, beleidsmatig én budgettair. Tal van nieuwe initiatieven zagen het daglicht. Decreten en besluiten kregen een grondige opknapbeurt.

Die aandacht voor de sport is terecht. De rol van de sport als maatschappelijke hefboom voor vorming, cultuur, integratie, gezondheid en economie, is algemeen aanvaard.

De Vlaamse Sportraad vertrouwt erop dat de nieuwe Vlaamse Regering een even grote dynamiek aan de dag legt, met bijzondere aandacht voor de onderstaande items.

Het principiële uitgangspunt van dit memorandum is dat het sportbeleid op 3 pijlers rust.

- **Bewegen:** opkomen voor een fysiek actieve levensstijl, in het kader van welzijn en welbevinden.
- **Meedoen:** bouwen aan het sportieve netwerk van sportclubs, sportfederaties en andere georganiseerde en niet georganiseerde sportbeoefening.
- **Presteren:** ondersteunen van topsport en wedstrijden in een internationale context.

Elke pijler verdient een eigen beleidsspoor. Het piramidale denken heeft afgedaan. Elke pijler is gelijkwaardig en kent zijn eigen wetmatigheden.

Vanuit deze basisvisie heeft de Vlaamse Sportraad zijn wensen en suggesties voor een nog krachtadiger Vlaams sportbeleid gebundeld rond een 14-tal thema's, met in totaal 103 aandachtspunten.

2. ALGEMEEN

2.1. Het sportbeleid is grondwettelijk de exclusieve bevoegdheid van de gemeenschappen.

Inmenging door federale instellingen of unitaire sportstructuren, kan niet. Samenwerking is wel mogelijk, met respect voor de Vlaamse autonomie. Over federale of andere beslissingen die het sportbeleid raken, moet de

sportminister vooraf worden geconsulteerd. Regionale, bovenlokale, lokale overheden zijn elk op hun domein bevoegd, conform het kerntakendebat. Daarnaast is er behoefte aan meer interdepartementale samenwerking rond de materie sport. Sportintrinsieke dossiers als fysieke fitheid of schoolsport mogen niet het exclusieve domein worden van de departementen Gezondheidszorg, respectievelijk Onderwijs.

2.2. De sportieve missie van de Vlaamse overheid is zoveel mogelijk mensen in beweging en aan het sporten krijgen, en de omstandigheden creëren voor topsporters om hun talenten maximaal te ontplooiën.

Het Vlaamse sportbeleid moet niet enkel worden afgerekend op het aantal Olympische medailles, maar ook op het netwerk van de georganiseerde sport, de sportieve mentaliteit in Vlaanderen, de impact op gezondheidsindicatoren.

2.3. Er is behoefte aan een vernieuwd Strategisch Plan voor Sportend Vlaanderen, dat de volgende regeerperiode overstijgt.

Het uitgangspunt voor de overheid blijft doen doen, dwz voorwaarden scheppen, coördinerend werken, volgens de principes van complementariteit en subsidiariteit. De resoluties van de Staten-Generaal van de Sportclubs, uit 2003, moeten opnieuw tegen het licht worden gehouden.

2.4. Na de vele nieuwe decreten en uitvoeringsbesluiten van de vorige regeerperiode, pleit de sportsector voor een periode van decretale rust.

Die periode moet worden aangewend om een degelijke implementatie in het werkveld toe te laten, en om aan effectmeting te doen. Monitoring van de uitvoering van de sportdecreten is een belangrijke tool.

Het **Brusselse luik** in de decreten kan beter. De voorwaarden voor Brusselse gemeenten om in het sport voor allen-decreet te stappen, bijvoorbeeld, zijn niet realistisch. Het decreet voor de sportfederaties mist stimulansen voor de uitbouw van een Brusselse werking.

2.5. Administratieve vereenvoudiging, al jaren een topprioriteit van de Vlaamse overheid, moet consequent in de sportieve regelgeving en de administratie worden voortgezet, op alle niveaus.

De Vlaamse Sportraad verwijst daarvoor naar zijn uitgebreide advies uit 2007: De P uit verPlichting halen.

2.6. Een goed georganiseerde juridische dienstverlening voor sportfederaties, sportdiensten en andere actoren is onmisbaar, gelet op de toenemende juridisering van de sport.

3. ONDERWIJS

3.1. De scholen moeten worden gestimuleerd om het **hoogst mogelijke aantal curriculaire uren lichamelijke opvoeding**, onderwezen door een gekwalificeerde leerkracht lichamelijke opvoeding, te organiseren. Een sportieve attitude verwerven, begint voor sommige kinderen al thuis, maar voor velen pas op school, in het curriculum voor lichamelijke opvoeding, waar ook andere attitudes worden ontwikkeld. De lessen lichamelijke opvoeding kunnen en mogen niet worden verengd tot sport. De lessen lichamelijke opvoeding zijn de enige plek waar alle kinderen in een pedagogische context leren bewegen en sporten.

3.2. In het basis- en secundair onderwijs is één uur **bewegingsactiviteiten per dag**, een minimum.

3.3. De school moet samenwerken met de schoolsportorganisatie, de lokale sportclubs, de sportfederaties en andere actoren uit de buurt en de gemeente, via een **divers aanbod van intra- en extra-murosactiviteiten**. Dat is nodig om zoveel mogelijk kinderen en jongeren aan te zetten tot een gezonde en sportieve levensstijl. Het naschoolse sportaanbod moet zich ook richten tot kinderen en jongeren die het sportieve talent niet hebben en/of de sociale steun missen om in een sportclub te sporten.

3.4. De sport heeft een belangrijke opdracht in de **brede school**. Samenwerking met partners uit de buurt, gemeente, sportclubs, ... moet worden versterkt, om alle leerlingen, ongeacht hun bekwaamheid, ook buiten de school(m) uren meer en **kwaliteitsvoller bewegings- en sportkansen** te bieden (bv sportieve naschoolse kinderopvang). Het Vlaamse initiatief FOLLO's - flexibele opdracht leerkrachten lichamelijke opvoeding - speelt hier een innovatieve rol en moet worden bestendigd. De recente Nederlandse beleidsaanpak om op grote schaal combinatiefunctionarissen in het leven te roepen, kan inspirerend werken.

4. PROMOTIE

4.1. Een nieuw sportpromotiebeleidsplan is nodig voor de komende regeerperiode. De essentie blijft **doen doen**. Het promotiebeleid moet inspelen op maatschappelijke

en sportieve evoluties: georganiseerde, maar ook niet of anders georganiseerde sportbeoefening, individueel of in vriendenkring, zappedrag, het feit dat mensen baas willen zijn over hun eigen agenda, ...

De sportclub is een uitstekend middel tot participatie, maar geen doel op zich. Het belangrijkste is dat er zoveel mogelijk wordt gesport. Het promotiebeleid moet ook aandacht hebben voor (het gebrek aan) beweging, een fundamenteel samenlevingsprobleem.

4.2. De vrijetijdssector evolueert meer en meer naar een beleveniseconomie. Mensen willen niet zomaar aan een activiteit deelnemen, maar ook een aanbod van belevenissen errond ervaren, waarbij zo veel mogelijk zintuigen geprikkeld worden. Toeristische arrangementen, pretparken, wellness-pakketten, bongo-bons, VIP-arrangementen voor topevenementen, enz... zijn allemaal commerciële marketingproducten die perfect op deze behoeften inspelen. De sportsector dient met zijn specifieke troeven deze ervaringsdrang te kanaliseren, door rond zijn aanbod totaalconcepten te ontwikkelen en op maat gemaakte beleveniscomponenten voor de beoogde doelgroep in te bouwen.

4.3. Alle actoren moeten op permanente basis bij het promotiebeleid worden betrokken. Het sportbeleid moet gericht zijn op **alle bevolkingsgroepen**. Iedereen moet **volwaardige kansen** krijgen om aan sport te doen. Het promotiebeleid moet focussen op wie zonder voorzet van de overheid niet aan sporten toekomt.

4.4. Occasionele sportpromotiecampagnes moeten in een **groter geheel** worden ingepast. Langlopende acties moeten decretaal worden verankerd. Plotse, eenmalige shots, zonder voorafgaande inspraak van de sportsector en zonder adequate opvolging, moeten worden vermeden.

4.5. **Drempelverlagende initiatieven** moeten worden geïnventariseerd en geoptimaliseerd. Dat kunnen initiatieven zijn van sportfederaties of sportdiensten, maar bijvoorbeeld ook van ziekenfondsen of andere particuliere organisaties. Wat drempelverlagend werkt, verdient aanmoediging en steun.

4.6. Doelgroepen en hun verenigingen moeten zeggenschap hebben in het **doelgroepenbeleid** en het prioriteitenbeleid. Het doelgroepenbeleid (senioren sport bijvoorbeeld) kan efficiënter worden uitgewerkt, beter begeleid, meer gericht op integratie, en steviger door wetenschappelijk onderzoek onderbouwd.

4.7. Nieuwe incentives zijn nodig naar de sportclubs en de zogenaamde lichte sportgemeenschappen — gezamenlijk sporten, zonder strak clubverband — om de **sportparticipatie** te verhogen. Het ledenaantal van de sportclubs moet omhoog. Dat vergt maatregelen rond de vergrijzing van de vrijwillige inzet, het streven naar meer gekwalificeerde trainers in de clubs, en het vergunningsbeleid, met SABAM voorop. Daarnaast is een **flexibel sportaanbod** nodig, met nieuwe sportvormen en aandacht voor anders georganiseerde sportbeoefening, zoals lichte sportgemeenschappen en sport events.

4.8. Geregelde **kwaliteitsmeting** door de overheid van initiatieven gericht op participatieverhoging is noodzakelijk.

4.9. Een volwaardige afdeling **Marketing en Promotie** binnen de sportadministratie, die ten dienste staat van de sportactoren, moet worden opgericht.

4.10. Het sportaanbod voor personen met een handicap is versnipperd. Slechts een minderheid van de doelgroep vindt de weg er naartoe. Een **betere doorstroming** is nodig vanuit het buitengewoon onderwijs en vanuit de revalidatiecentra, waar sport een wezenlijk onderdeel moet zijn van het programma.

4.11. Een aangepaste tegemoetkoming is wenselijk voor materiaalgebonden sporten die de **financiële draagkracht** van het gehandicapte individu overstijgen.

4.12. Op termijn moeten alle gehandicapte sporters in de valide unisportfederaties of recreatieve sportfederaties terecht kunnen. Dat bevordert hun **integratie**.

5. TOPSPORT

5.1. Vlaanderen moet in de topsport **beter internationaal herkenbaar** worden, als erkenning voor de Vlaamse investeringen.

5.2. Extra impulsen zijn op korte termijn nodig voor **technologische innovatie** in de topsport. In de internationale context heeft Vlaanderen een probleem van schaal-grootte. Daarom moet er innovatief en strategisch worden gewerkt. Er moeten **samenwerkingsverbanden** worden opgezet met universitaire en andere kenniscentra en technologische bedrijven. De wetenschappelijke kennis moet worden vertaald naar de realiteit van het sportterrein.

5.3. De **professionalisering** van het begeleidingskader van topsporter, topsportbelofte en topsporttalent, blijft prioritair. Er moet aan een **sociaal statuut** voor de topsporter en de topsporttrainer worden gewerkt, in overleg met de federale instanties die ter zake nog bevoegd zijn.

5.4. Extra inspanningen zijn nodig voor initiatieven rond **loopbaanbegeleiding** van topsporters na hun actieve sportloopbaan.

5.5. Om het Vlaamse topsportsucces op langere termijn te verzekeren, is blijvende aandacht en financiële ondersteuning nodig voor **talentdetectie en -ontwikkeling**.

5.6. De werking van de **topsportscholen** – of zijn het topsporttalentscholen? – moet geregeld worden geëvalueerd en eventueel bijgestuurd, om de uitstroom te optimaliseren.

5.7. Er is behoefte aan een geïntegreerd **topsportinfrastructuurplan**. Op basis van een inventaris en behoefte-studie moet een langetermijnstrategie worden ontwikkeld.

5.8. Een **focusbeleid** moet worden overwogen, toegespitst op de sporten waar Vlaanderen een traditie in heeft, goed in is of kan worden.

5.9. De realisatie van **één aanspreekpunt**, waar al jaren voor wordt geijverd, vergt een duidelijke taakafbakening en volgehouden samenwerking tussen de actoren in het topsportbeleid. Dit is noodzakelijk voor de administratieve vereenvoudiging, maar nog meer vanuit het oogpunt van een efficiënter topsportbeleid. Wie vindt dat één aanspreekpunt al een realiteit is, wordt door atleten tegengesproken. Atleten hebben andere ervaringen, zo heeft de Vlaamse Sportraad vastgesteld.

5.10. Voor de ondersteuning van topsportevenementen is er behoefte aan een **objectief beoordelingskader** en een meer coherent beleid. Overleg en afstemming met andere subsidieverstrekkers is wenselijk.

5.11. De inbreng van de **commerciële sector** moet worden aangemoedigd, maar zonder inmenging in sporttechnische aspecten.

6. TECHNOLOGIE

6.1. Informatie- en communicatietechnologie (ICT) moet

maximaal worden aangewend om **informatie** te verzamelen en voor iedereen (sporter, bestuurder, ...) beschikbaar te stellen. De **Sportdatabank Vlaanderen** moet in samenwerking met de hele sportsector verder worden ontwikkeld en mag geen bijkomende administratieve last betekenen.

6.2. ICT en **moderne multimedia** (Facebook, ...) moeten maximaal worden aangewend voor promotie, communicatie en marketing (websites, ...).

6.3. ICT moet maximaal worden aangewend om de **planlast** voor bestuurders te verminderen, bijvoorbeeld via een digitale één loketfunctie. De Vlaamse Sportraad verwijst nog eens naar zijn uitgebreide advies uit 2007: De P uit verPlichting halen.

6.4. Infrastructuurplanning, -beheer en -gebruik moeten terug kunnen vallen op een **publieke en up-to-date databank**.

6.5. Technologie kan ook bijdragen tot participatieverhoging en kwaliteitsverbetering in breedtesport en topsport, bijvoorbeeld door de ontwikkeling en productie van **betere materialen**.

6.6. Technologie houdt voor de sport ook gevaren in. Denk aan mogelijke misbruiken van de biotechnologie. Op dit vlak is er behoefte aan een nieuwe **ethische discussie**.

7. ECONOMIE

7.1. Sportinvesteringen moeten worden aangemoedigd en gefaciliteerd. Sportevenementen, logies, infrastructuur, transport, verzekeringen, enz., creëren een enorme omzet. De **economische return** van bewegingsactiviteiten en sport is voor de gezondheidszorg en voor het bedrijfsleven van grote waarde. Kortom, het rendoert om in sport te investeren.

7.2. De **tewerkstellingsmogelijkheden** in de sport moeten beter worden benut. Sport is een factor van betekenis voor de werkgelegenheid. De reguliere arbeid in de sport kan goedkoper, bijvoorbeeld door de bijdragen voor de sociale zekerheid te verlagen.

7.3. Professionele tewerkstelling moet waar mogelijk met **vrijwilligerswerk** worden aangevuld. Het vrijwilligerswerk in de sport verdient steun, want ook dat komt de econo-

mie ten goede. Er is behoefte aan een aangepast juridisch kader, aan professionele ondersteuning en aan actieve lokale rekrutering, eventueel via uitzendbureaus, voor het vrijwilligerswerk en voor de **semi-agorale arbeid**. Voor de semi-agorale arbeid is een wettelijke regeling nodig, in de vorm van een volwaardig statuut voor de trainer. Een wettelijke oplossing ligt nog deels op het federale niveau en vergt een bevoegdheidsoverschrijdende aanpak.

7.4. Sport moet **fiscaal** worden gepromoot. Een gunstig fiscaal klimaat is goed voor de tewerkstelling van gekwalificeerd personeel, maar ook van laaggeschoolden. Laaggeschoolden kunnen bijvoorbeeld worden ingezet om sportinfrastructuur open te houden en te onderhouden. Sportieve tewerkstelling is vaak lokaal gebonden en in tegenstelling tot andere sectoren van de economie, niet delokaliseerbaar.

7.5. De **BTW** voor de sportsector (infrastructuur, materiaal, begeleiding, ...) als belangrijke maatschappelijke hefboom moet van 21% naar 6%. Sport en beweging zijn geen luxeproducten, maar basisbehoeften. Sport en beweging staan aan de basis van de gezondheidspiramide.

7.6. Sport in bedrijfsverband is een niet ontgonnen groeimarkt. De bewezen voordelen van actieve sportbeoefening voor zowel werkgever als werknemer moeten in actieve sportprogramma's in werkverband worden vertaald. De overheid kan hier sensibiliserend optreden. Kritische succesfactor is de samenwerking tussen de departementen sport, gezondheidszorg en economie.

8. GEZONDHEID

8.1. Sport en beweging zijn voor een gezonde samenleving **van vitaal belang**. Fysieke activiteit moet sterk en stelselmatig worden gestimuleerd en ondersteund, voor alle bevolkingsgroepen.

8.2. Bewegingsarmoede (verhuiskamering, sedentarisme) vormt een ernstig **gezondheidsrisico**. Maatregelen zijn dringend nodig om daar krachtdadig tegen in te gaan.

8.3. Gezond sporten moet permanent worden aangemoedigd. Gezond sporten betekent geregeld sporten én medisch verantwoord sporten. Medisch verantwoord sporten betekent aandacht hebben voor gezond bewegen, letsel- en dopingpreventie en -bestrijding. Gezond sporten is ook lifetime sporten.



8.4. Nauwere samenwerking met de **gezondheidssector** is vereist, onder meer met de LOGO-consulenten (Lokaal GezondheidsOverleg). Sport en beweging moeten aandacht krijgen in de medische en paramedische opleidingen. De rol van de arts in de sportpromotie moet worden erkend. Artsen zetten mensen aan tot beweging en sportbeoefening, en hebben meer invloed en autoriteit dan allerlei sportpromotiecampagnes.

8.5. Sport is niet alleen goed voor de fysieke fitheid, er moet ook gefocust worden op de meerwaarde voor de **mentale gezondheid** en het **sociaal welzijn**. En bovenal, sport is fun.

8.6. Het stimuleren van (buiten)speelkansen en het opvolgen van de kwaliteit en kwantiteit van (buiten)spelen is nodig om een beter inzicht te krijgen in de problematiek van het buiten spelende kind. **Buiten spelen** en alles wat daar komt bij kijken — motoriek, taal, sociaal gedrag, ontdekking, nadenken, ... — is levensnoodzakelijk voor een goede intellectuele, affectieve, emotionele en motorische ontwikkeling van het kind.

9. ETHIEK

9.1. De sport is de sector bij uitstek waar jongeren **positieve waarden en normen** kunnen verwerven: sportiviteit, fair play, sociaal samenzijn, respect voor eigen lichaam, besef van waarden en regels, leren en beleven ... Dat vereist een directe en actieve aanpak door degelijk gevormde trainers, bestuurders en begeleiders.

9.2. De **negatieve excessen** in de sport moeten worden aangepakt: agressie en geweld in en om de sport door sporters, trainers, ouders en toeschouwers, ... Doping in de sport blijft ontoelaatbaar en moet zwaar worden bestraft.

9.3. De Vlaamse Sportraad ondersteunt voluit het **de-cretaire initiatief** rond ethiek in de sport. De Vlaamse Sportraad rekent erop dat de opvolging en begeleiding van de sportfederaties, de nodige impulsen geven om de positieve waarden in de sport te promoten en de negatieve uitwassen aan te pakken.

10. WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

10.1. Het sportbeleid moet door beleidsvoorbereidend wetenschappelijk onderzoek worden onderbouwd. Weten-

schappelijke onderzoeksprojecten moeten beter op elkaar worden afgestemd en de resultaten moeten systematisch **worden gecommuniceerd en geïmplementeerd**. Wetenschappelijk onderzoek moet ten dienste staan van de sportrealiteit.

10.2. Er is behoefte aan een **specifieke VRIND** (Vlaamse Regionale Indicatoren) voor sport, dat wil zeggen kerncijfers waar de Vlaamse Sportraad zijn adviezen op af kan stemmen. Er is ook meer inzicht nodig in de geldstromen van de overheden naar de georganiseerde sport.

11. KWALITEIT DOOR KADEROPLEIDING

11.1. Kwaliteitszorg in de sport start en eindigt met een **goed opgeleid kader**.

De Vlaamse Trainersschool (VTS) blijft een voorbeeld van een degelijk functionerend samenwerkingsverband en een toonbeeld van voorwaardenscheppend beleid, dat in Europa model kan staan. De Vlaamse Kwalificatiestructuur zal het belang van de Vlaamse Trainersschool nog doen toenemen.

11.2. De VTS-kaderopleiding kan rond **4 clusters** worden opgebouwd, elk met een ankerpunt in de VTS: (1) ploegsporten; (2) individuele sporten; (3) outdooractiviteiten; (4) doelgroepen. De ankerpunten zorgen voor de opvolging en de inhoudelijke invulling van de opleidingen op alle niveaus.

11.3. Naar analogie van de universiteiten, is een **liaison voor de hogescholen** nodig, bedoeld voor een betere afstemming van de opleidingen en een erkenning van de opleidingsverstrekkers, met het oog op de toekenning van een (Europees) kwaliteitslabel.

11.4. Om de kwaliteit van de VTS-cursussen niet in het gedrang te brengen, zijn **marktconforme honoraria** nodig voor VTS-docenten, auteurs van cursusteksten, makers van multimediamateriaal. De betere bezoldiging mag niet integraal op de deelnemers worden verhaald. Anderzijds moet worden getoetst of de cursusgelden niet te laag zijn, wetende dat veel cursisten al kunnen rekenen op subsidiëring via andere kanalen (bv impulssubsidies voor gemeenten). De kostprijs van de cursussen moet aan het aantal deelnemers worden gekoppeld. Als voorbereiding op de open markt is een vergelijkend onderzoek wenselijk naar de cursustarieven in andere EU-landen.

11.5. Aan de vastlegging van de nieuwe honoraria moet een onderzoek voorafgaan naar het **effect van de VTS** op het sportlandschap. Er moet worden onderzocht of Vlaanderen nu meer en betere trainers heeft, of de kwaliteit is gestegen, ...

11.6. De Vlaamse overheid moet blijven streven naar optimale **pedagogisch en sporttechnisch gekwalificeerde begeleiding** in de sport. Strijd tegen zwartwerk, maximale officiële tewerkstelling, een volwaardig statuut en ernstige vergoeding voor trainers zijn maatregelen die daartoe bij kunnen dragen.

11.7. E-learning verdient meer aandacht. De mogelijkheden moeten worden onderzocht van samenwerking met Begeleid Individueel Studeren (BIS, Vlaamse overheid) en met de VDAB, die ter zake heel wat ervaring heeft. Dit is ook van belang voor het levenslang leren.

11.8. Een overzicht is wenselijk van het **sportieve vormingsaanbod**, van wie wat doet in het sectorale opleidingsland.

11.9. Sportieve opleidingen aan universiteiten en hogescholen moeten ook **praktijkgericht** zijn.

11.10. Gerichte vorming is nodig voor het **doelgroepenbeleid**. Welke hiaten bestaan er nog van onbereikte of nieuwe doelgroepen? Zo kan maximaal op de heersende bewegings- en gezondheidsgolf worden ingespeeld.

11.11. Er moet meer **sportpedagogisch geschoold personeel** worden opgeleid, om in het aanslepende tekort te voorzien, vooral in de jeugdsport. Leerlingen van het secundair onderwijs moeten de kans krijgen om op jeugdige leeftijd via aangepaste opleidingen in te groeien in begeleidings- en trainersfuncties.

11.12. Er moet in de toenemende behoefte aan opleiding worden voorzien van **bestuurskaders en administratieve kaders**.

11.13. Actieve stimulansen zijn nodig voor de vorming van **scheidsrechters en juryleden**, vooral bij de jeugd.

11.14. Vrijwilligers en semi-agorale werkers moeten een passend vormingsaanbod krijgen.

11.15. De overheid moet de kwaliteit van de **fitnesscentra**

in het oog houden, maar zonder betutteling. Gekwalificeerde personen moeten de leiding hebben.

12. EUROPA EN DE WERELD

12.1. Europa wint aan belang. Het Europese **Witboek Sport** moet en zal de komende jaren mee richting geven aan het Vlaamse sportbeleid. Het Witboek besteedt aandacht aan beweging en het is niet dirigerend, maar stimulerend.

12.2. Een **Europese task force** is nodig voor de sport. In 2010 heeft ons land het EU-voorzitterschap. Vlaanderen kan daar een voortrekkersrol in vervullen, zoals voorheen in de Raad van Europa. Vlaanderen is nog altijd toonaangevend in sportwetgeving, breedtesport, sportopleiding en -begeleiding, dopingbestrijding, ethiek en waarden in de sport,...

12.3. De sportsector moet meer op bestaande **Europese initiatieven** inspelen, onder meer uitwisselingsprogramma's.

12.4. Vlaanderen moet vooral een positieve boodschap brengen voor de sport, met name het gezondheidsbevorderende aspect. Good practices op het vlak van de relatie tussen gezondheid en fysieke activiteit in Vlaanderen, moeten meer in het daglicht worden gesteld: Start to Run, fietspadennetwerk, ...

12.5. Er moet rekening worden gehouden met de **nieuwe kwalificatiestructuren**. Elders verworven competenties moeten worden gevaloriseerd.

13. OVERLEG

13.1. De verplichting voor beleidsmakers om advies in te winnen, moet zo ruim mogelijk zijn. Wanneer adviezen niet worden gevolgd, geldt een **motiveringsplicht**.

13.2. Een evaluatie is nuttig van de **steunpunten** en wat ze concreet hebben opgeleverd. De informatiedoorsijpeling vanuit de steunpunten kan beter.

13.3. Continu overleg en terugkoppeling met de Vlaamse Sportraad en koepelorganisaties als VSF en ISB, VGC, VVSG en VVP, zijn essentieel om tot een gedragen beleid te komen.



14. MEDIA

14.1. De (nieuwe) media moeten worden ingezet ten bate van de **sportpromotie**.

14.2. De openbare omroep, die met gemeenschapsgeld werkt, moet actief en blijvend aan sportpromotie doen, met aandacht voor álle sporten, ook de minder bekende. Dat behoort tot de **educatieve rol van een openbare omroep**. De regionale zenders kunnen model staan.

14.3. Er moet een nieuw **wervend sportprogramma** op televisie komen, als opvolger van Vlaanderen Sportland. Damessport en sport voor gehandicapte personen moeten op TV kansen krijgen, net als de kleine en minder bekende sporten.

15. RUIMTELIJKE ORDENING, INFRASTRUCTUUR EN ECOLOGIE

15.1. Ruimtelijke ordening en sport wordt de komende jaren een kernthema: ruimte voor beweging, ruimte voor sport. Het beleid rond ruimtelijke ordening moet ruimte om te bewegen, incalculeren. **Buurtsportpleinen** zijn nodig, zeker in nieuwe verkavelingen, nu het nog kan.

15.2. Infrastructuur blijft een belangrijk aandachtspunt. Op het vlak van sportinfrastructuur werden de jongste jaren mooie dingen gerealiseerd. Maar de **behoefte** aan renovatie en aan nieuwe sportaccommodaties stijgt sneller dan het aanbod, vooral lokaal.

15.3. Het **Vlaamse Sportinfrastructuurplan**, bedoeld om aanslepende lokale infrastructuurbehoeften aan te vullen, is een uitstekend initiatief. Na kunstgrasvelden, sporthallen, zwembaden en multifunctionele sportcentra is er behoefte aan een gelijkaardig **vervolginitiatief** voor andere lokale en regionale probleemporten.

15.4. Bij de bouw / verbouwing of subsidiëring van sportinfrastructuur is er aandacht nodig voor **toegankelijkheid** voor personen met een handicap.

15.5. Bij de oprichting en exploitatie van sportinfrastructuur moet ook rekening worden gehouden met de **top-sportbehoeften**.

15.6. Gerichte incentives blijven nodig voor de oprichting van lokale, kleinschalige sportinfrastructuur, voor kleinere

sporten, onder meer om normen en kwaliteitseisen te kunnen stellen.

15.7. Bij projecten rond urbanisering en stadsinbreiding moet meer aandacht gaan naar **beweegruimte** voor kinderen (straten, pleintjes, parken,...).

15.8. De overheid moet de randvoorwaarden scheppen om **schoolsportinfrastructuur** beter en vaker open te stellen voor de georganiseerde sportbeoefening.

15.9. Infrastructuur hoeft niet altijd veel geld te kosten. Een bijzonder origineel en succesvol project, met weinig kosten, zijn de **fietsknooppunten**. Herwaardering van kerkwegels, oude spoorwegbeddingen, voor wandelen, fietsen, ... zijn andere voorbeelden.

15.10. Sport en toerisme gaan hand in hand. **Sportief-toeristische trekpleisters** moeten verder worden uitgebouwd.

15.11. Bij de subsidiëring van sportinfrastructuur moet aandacht gaan naar **ecologisch/duurzaam bouwen** (passief bouwen, hernieuwbare energie, ...).

15.12. Het gebruik van **duurzame materialen** in de sport, bijvoorbeeld kunstgras, moet worden aangemoedigd.

15.13. Natuurgebonden sporten (alpinisme, mountainbike, wandelsport, ...) moeten met respect voor de natuur worden beoefend.

15.14. De sportsector moet op elk niveau **inspraak** hebben in projecten in verband met leefmilieu en ruimtelijke ordening die sportieve implicaties hebben, zoals VLAREM en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

15.15. Te voet of per fiets naar het werk, naar de sporthal, boodschappen doen, de trap nemen, ... zijn óók vormen van **dagelijkse fysieke activiteit** die aanmoediging verdienen.

15.16. Een **afval- en kringloopbeleid** is nodig rond sportevenementen.

15.17. Er is behoefte aan **ruimte** om bepaalde sporten in Vlaanderen te kunnen beoefenen (golf, motorcross, andere vergunningsplichtige sporten, ...).

15.18. Of Vlaanderen behoefte heeft aan 8 nieuwe voetbalstadions, is een retorische vraag. De bouw van voet-

balstadions is **geen kerntaak** van de Vlaamse overheid. Die moet alleen ordenend toekijken. Tenzij de stadions multifunctioneel en ook voor andere sportevenementen bruikbaar zijn.

15.19. Alle beleidsmakers moeten op een gebruiksvriendelijke manier toegang hebben tot de **databank van sportinfrastructuur** in Vlaanderen.

15.20. De renovatie en de profilering van de **Bloso-centra**, de toenemende samenwerking tussen overheden voor de oprichting van sportinfrastructuur, en de publiek-private samenwerking, hebben hun nut bewezen. Het zijn positieve ontwikkelingen, die moeten worden voortgezet. Wel rijst de vraag of de Vlaamse overheid al haar sportcentra zelf moet exploiteren. Voor de exploitatie van haar toeristische centra werkt de Vlaamse overheid met erfpachtovereenkomsten.

15.21. De Vlaamse overheid moet ervoor zorgen dat ons **sportieve patrimonium** wordt beschermd en bewaard. Het bestaande Sportimonium, een unieke realisatie, verdient de nodige steun op het vlak van uitrusting, werking, promotie, toegankelijkheid en conservering van het sporterfgoed. Idem voor andere actoren - Centrum Ronde Van Vlaanderen, Wielermuseum,... - die een waardevolle bijdrage leveren tot de bewaring en ontsluiting van het sporterfgoed. Ook zij verdienen vanuit het sportveld aandacht en steun. De oprichting moet worden overwogen van een platform waar de verschillende sporterfgoedactoren elkaar ontmoeten om expertise uit te wisselen.





MEMORANDUM 2009-2014
WERKTERREIN SARC

WERKTERREIN SARC

Hierna volgt een overzicht van de brede variatie van maatschappelijk erkende en gesubsidieerde sectoren, organisaties, voorzieningen of projecten waar de SARC advies over kan geven.

KUNSTEN EN ERFGOED

WETTELIJK KADER

1. Cultureel erfgoed

Met deze term wordt het erfgoed dat behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en bijgevolg een culturele materie is, benoemd. Cultureel Erfgoed staat naast Onroerend Erfgoed, wat een gewestbevoegdheid is.

1.1 Cultureel-erfgoedbeleid

Het decreet van 23 mei 2008 houdende de ontwikkeling, de organisatie en de subsidiëring van het Vlaams cultureel-erfgoedbeleid.

Dit decreet heeft tot doel een cultureel-erfgoedbeleid uit te bouwen, namelijk vanuit een geïntegreerde aanpak een kwaliteitsvolle en duurzame zorg voor en ontsluiting van het cultureel erfgoed te stimuleren; een netwerk van erfgoedorganisaties tot stand te brengen om de cultureel erfgoedbeleving bij burgers te cultiveren, te representeren, te erkennen en te valoriseren; een verdere ontwikkeling van de verschillende cultureel-erfgoedpraktijken, de museologie, de archiefwetenschap en het hedendaags documentenbeheer, de informatie en bibliotheekwetenschap en de etnologie te stimuleren en binnen het cultureel-erfgoedbeleid de nodige aandacht voor interculturaliteit te ontwikkelen.

Daartoe voorziet het decreet in:

- a. De subsidiëring van een steunpunt voor cultureel erfgoed (zie verder).
- b. De toekenning van een kwaliteitslabel aan collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties en de indeling van erkende musea en culturele archiefinstellingen bij het Vlaamse niveau.
- c. De subsidiëring van landelijke cultureel-erfgoedorganisaties.
 - Landelijke cultureel-erfgoedorganisaties voor volks-cultuur en landelijke expertisecentra voor cultureel erfgoed.
 - Landelijke collectiebeherende cultureel erfgoed-organisaties (musea en culturele archiefinstellingen ingedeeld bij het Vlaamse niveau).
- Samenwerkingsverbanden met het oog op de internationale profilering van Vlaamse kunstcollecties.
- Vlaamse Erfgoedbibliotheek: samenwerkingsverband van een representatieve groep van erfgoedbibliotheeken.
- Archiefbank Vlaanderen: samenwerkingsverband van een representatieve groep van culturele archiefinstellingen. Geautomatiseerd register van Vlaams privaat archivalisch cultureel erfgoed, met als doel dat te vrijwaren en de publieksgerichte en wetenschappelijke valorisatie ervan te optimaliseren.
- Periodieke cultureel-erfgoedpublicaties.
- d. De subsidiëring van provincies om een geïntegreerd en integraal regionaal cultureel-erfgoedbeleid te voeren. Daarvoor sluit de Vlaamse Gemeenschap een cultureel-erfgoedconvenant af met de provincies. Twee prioritaire doelstellingen: ondersteuning van musea en culturele archiefinstellingen ingedeeld bij het regionale niveau en de ontwikkeling van een regionaal depotbeleid voor cultureel erfgoed.
- e. De subsidiëring van gemeentelijke overheden, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden van omliggende gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), om een geïntegreerd en integraal lokaal cultureel-erfgoedbeleid te voeren.

Drie prioritaire doelstellingen: kennisdeling, expertise-uitwisseling tussen de verschillende cultureel-erfgoedactoren met het oog op een verbeterde zorg voor en ontsluiting van het cultureel erfgoed, de ondersteuning van musea en culturele archiefinstellingen ingedeeld bij het lokale niveau en de oprichting van een cultureel-erfgoedforum waarin het verhaal van de stad of streek wordt verteld.

Sinds 2000 sluit de Vlaamse Gemeenschap erfgoedconvenants met lokale besturen om het ontwikkelen van een lokaal cultureel-erfgoedbeleid te stimuleren. Voor de VGC geldt een bijkomende opdracht: de ontwikkeling van een depotbeleid voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.
- f. De subsidiëring van cultureel-erfgoedprojecten.
 - Ontwikkelingsgerichte en internationale projecten cultureel erfgoed.
 - Eénmalige cultureel-erfgoedpublicaties.
- g. De normalisering van de ex-DAC-subsidies.
- h. Het sluiten van een protocol tussen het beleidsdomein bevoegd voor het cultureel erfgoed en dat bevoegd

voor het onroerend erfgoed.

- i. Het sluiten van een protocol tussen de Vlaamse Regering, de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG). Dat protocol is een aanzet voor een complementair cultureel-erfgoedbeleid tussen de drie overheidsniveaus (Vlaamse overheid, provincies en gemeenten).

Het Decreet op de Volkscultuur van 1998, het Archiefdecreet van 2002 en het Erfgoeddecreet van 2004 zijn uitdovend, maar nog steeds in werking voor die organisaties die op basis van deze drie decreten worden gesubsidieerd. De subsidies worden nog uitbetaald op basis van deze decreten zolang de beleidsperiodes op basis waarvan de organisaties ooit een subsidie hebben gekregen, lopen. Voor het Decreet op de Volkscultuur is dat tot en met 2011, voor het Archiefdecreet tot en met 2012 en voor het Erfgoeddecreet tot en met 2010.

1.2 Roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang.

Roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, dat omwille van zijn bijzondere archeologische, historische, cultuurhistorische, artistieke of wetenschappelijke betekenis voor de Vlaamse Gemeenschap in Vlaanderen bewaard moet blijven.

1.3 Varend erfgoed

Het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van het varend erfgoed behoort tot de gemeenschapsaangelegenheden, en dus behoort het varend erfgoed tot de culturele materies en het culturele erfgoed. De bevoegdheid is echter in de huidige regering niet toegewezen aan de Vlaams minister voor cultuur maar aan de Vlaams minister bevoegd voor onroerend erfgoed. De uitvoering van het decreet is in het decreet toegewezen aan de bestuurlijke entiteit bevoegd voor monumenten en landschappen.

1.4 Collectie van de Vlaamse Gemeenschap

Het koninklijk besluit van 8 maart 1951 betreffende de inventarissen, de bewaargeving en de bruiklening van kunstwerken is de wettelijke basis voor het beheer van de Collectie van de Vlaamse Gemeenschap.

1.5 Immaterieel erfgoed

Op basis van het Reglement Immaterieel erfgoed 2008 en 2009 wordt een lijst met voor Vlaanderen waardevol

immaterieel erfgoed samengesteld.

2. Kunsten

2.1 Kunstendecreet

Tijdens de laatste twee legislaturen is de subsidiëring van alle professionele kunstdisciplines geleidelijk aan verankerd in een overkoepelende regelgeving, kortweg het Kunstendecreet genoemd. Dit decreet biedt een open en samenhangend kader voor alle kunstvormen: podiumkunsten, muziek, beeldende en audiovisuele kunst, letteren, architectuur, vormgeving, nieuwe media, en alle mengvormen daarvan. Over alle disciplines heen wordt een uniforme subsidieregeling voorzien, gebaseerd op kwaliteitsbeoordeling.

Concreet vindt de regelgeving haar neerslag in de volgende teksten:

- het decreet van 2 april 2004 houdende de subsidiëring van kunstenorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal-artistieke werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten, zoals gewijzigd bij de decreten van 3 juni 2005, 22 december 2006 en 20 juni 2008;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juni 2004 houdende de uitvoering van het Kunstendecreet van 2 april 2004;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 20 oktober 2006 houdende bepaling van aanvullende beoordelingscriteria ter uitvoering van artikel 8, § 2, van het Kunstendecreet van 2 april 2004;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2008 betreffende de uitvoering van het Kunstendecreet van 2 april 2004, gewijzigd bij de decreten van 3 juni 2005, 22 december 2006 en 20 juni 2008.

Het Kunstendecreet trad in werking op 1 januari 2006 en regelt de subsidiëring van de volgende werkingen:

1° De meerjarige werking van de volgende professionele organisaties:

Kunstencentra	<i>Organisaties die in hoofdzaak de opdracht hebben de ontwikkelingen in de nationale en/of internationale kunstproductie te volgen door middel van creatie, presentatie, reflectie en/of publiekswerking.</i>
Festivals	<i>Organisaties die in hoofdzaak de opdracht hebben, binnen een welbepaalde tijdspanne, de ontwikkelingen in de nationale en/of internationale kunstproductie te volgen door middel van presentatie, publiekswerking, reflectie en/of creatie.</i>
Organisaties voor Nederlandstalige dramatische kunst	<i>Organisaties die zich in hoofdzaak toeleggen op het vlak van teksttheater en figurentheater waarbij teksttheater staat voor de expressievorm waarvan tekst het hoofdbestanddeel vormt en figurentheater staat voor de expressievorm waarvan beeldtaal het hoofdbestanddeel vormt.</i>
Organisaties voor dans	<i>Organisaties die zich in hoofdzaak toeleggen op het geheel van activiteiten op het vlak van de scenische kunstvorm waarin het bewegen van het menselijk lichaam de belangrijkste uitdrukkingsvorm is.</i>
Organisaties voor muziektheater	<i>Organisaties die zich in hoofdzaak toeleggen op het vlak van initiatieven waarin muziek, in hoofdzaak live uitgevoerd, met theatrale vormen verbonden wordt.</i>
Muziekgroepen en muziekensembles	<i>Vocale, instrumentale of gemengde groepen die zich in hoofdzaak toeleggen op het uitvoeren van muziek.</i>
Concertorganisaties	<i>Organisaties die in hoofdzaak op een continue wijze concerten programmeren.</i>
Muziekclubs	<i>Organisaties waarvan de werking in hoofdzaak betrekking heeft op presentatie, publiekswerking en omkadering van muzikanten.</i>
Werkplaatsen	<i>Organisaties die zich in hoofdzaak toeleggen op ondersteuning van creatie, ontwikkeling, reflectie of zakelijke dienstverlening aan kunstenaar.</i>
Organisaties voor beeldende kunst	<i>Organisaties die in hoofdzaak initiatieven ontwikkelen op het vlak van de hedendaagse beeldende kunsten.</i>
Instellingen van de Vlaamse Gemeenschap	<i>Instellingen die als zodanig worden aangewezen door de Vlaamse regering.</i>
Architectuurorganisaties	<i>Organisaties die in hoofdzaak publieksgerichte initiatieven ontwikkelen op het vlak van architectuur, landschapsarchitectuur, vormgeving, en/of ruimtelijke ordening door middel van presentatie en reflectie.</i>
Organisaties voor audiovisuele kunsten	<i>Organisaties, die in hoofdzaak initiatieven ontwikkelen op het vlak van de presentatie, de niet-commerciële distributie en/of omkadering van audiovisuele kunsten.</i>
Organisaties voor kunsteducatie	<i>Organisaties, met uitzondering van onderwijsinstellingen, die in hoofdzaak educatieve activiteiten opzetten waarbij men individueel of in groep leert omgaan met kunsten.</i>
Organisaties voor sociaal-artistieke werking	<i>Organisaties die in hoofdzaak procesmatige werkingen opzetten met een sociale en artistieke dimensie.</i>

2° De volgende projecten: projecten Nederlandstalige dramatische kunst, dans, muziektheater, muziek, beeldende kunsten, architectuur, vormgeving, audiovisuele kunsten, festivals, kunsteducatie en sociaal-artistiek werk. Mengvormen van projecten (behalve voor festivals, kunsteducatie en sociaal-artistiek werk) komen eveneens in aanmerking voor subsidiëring.

3° De volgende ondersteuning aan kunstenaars: ontwikkelingsgerichte beurzen, projectbeurzen (vanaf 2010: projectsubsidies aan kunstenaars) en creatieopdrachten.

4° De volgende internationale initiatieven: internationale projecten, de voorbereiding van een internationaal project op het vlak van de kunsten binnen een Europees subsidieprogramma (vanaf 2010), werkverblijven, internationale netwerkorganisaties, tegemoetkomingen in reis-, verblijf- en transportkosten en vertalingen uit en naar het Nederlands.

5° de volgende publicaties en opnameprojecten: periodieke publicaties, niet-periodieke publicaties en opnameprojecten.

6° Steunpunten die als zodanig worden aangewezen door de Vlaamse regering. (zie verder)

2.2 Vlaams Fonds voor de Letteren

Decreet van 30 maart 1999 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Letteren.

Het VFL is een Vlaamse Openbare Instelling die de Nederlandstalige letteren en de vertaling in en uit het Nederlands van literair werk in de brede zin van het woord steunt.

2.3 Vlaams Audiovisueel Fonds

Decreet van 13 april 1999 houdende machtiging van de Vlaamse regering om toe te treden tot en om mee te werken aan de oprichting van de vereniging zonder winstgevend doel Vlaams Audiovisueel Fonds.

Het VAF voert in opdracht van de Vlaamse overheid een aantal taken uit die voornamelijk gericht zijn op de ondersteuning van de Vlaamse audiovisuele creatie. Dit behelst zowel de vorming van professionelen en praktijkgericht onderzoek, de (financiële) ondersteuning van het creatieproces, als de promotie van de Vlaamse audiovisuele creatie.

STEUNPUNTEN

De Vlaamse overheid erkent een aantal organisaties die de uitvoering van het kunsten- en cultureel-erfgoedbeleid in de praktijk ondersteunen: de steunpunten. Zij vormen de link tussen de Vlaamse overheid en de vele organisaties en instellingen op het terrein. Ze richten zich op praktijkondersteuning, praktijkontwikkeling, beeldvorming en communicatie.

1. Cultureel erfgoed

FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed.

Het doel van het steunpunt is cultureel-erfgoedorganisaties, lokale en provinciale besturen en beheerders van cultureel erfgoed te ondersteunen en de ontwikkeling van het cultureel-erfgoedveld te stimuleren.

2. Kunsten

Instituut voor Beeldende, Audiovisuele en Mediakunst BAM is het Vlaamse steunpunt voor beeldende, audiovisuele en mediakunst. BAM is ontstaan uit de fusie van het steunpunt voor audiovisuele kunsten (Initiatief Audiovisuele Kunsten IAK) en het steunpunt voor beeldende kunsten (Initiatief Beeldende Kunsten IBK). Vanuit een grondige kennis van sector en beleid verstrekt het informatie, bevordert het ontwikkeling, samenwerking en netwerking - zowel binnen het veld als grensoverschrijdend naar andere disciplines en sectoren toe - en treedt het in dialoog met diverse overheden.

Muziekcentrum Vlaanderen

Muziekcentrum Vlaanderen is het steunpunt voor de professionele muzieksector. Door het organiseren van promotionele acties in binnen- en buitenland en door begeleiding en overleg wil het mee helpen de muzikale rijkdom te ontsluiten en de muzieksector sterker te maken.

Vlaams Architectuurinstituut

Het Vlaams Architectuurinstituut (VAi) is het steunpunt voor eigentijdse architectuur dat zowel een breed publiek als professionelen, onderzoekers, de media en de overheid wil sensibiliseren voor kwalitatieve, eigentijdse architectuur. Het VAi verstrekt op allerlei manieren informatie over gebouwen, instellingen, publicaties, tijdschriften, wedstrijden en evenementen.

Vlaams Theaterinstituut

Steunpunt voor de podiumkunsten, documentatie- en onderzoekscentrum voor dans, theater en muziektheater, kritische interface tussen makers, publiek en beleid en

landschappelijke denktank in een divers en internationaal Vlaanderen. Sinds 1987 heeft het Vlaams Theater Instituut (VTi) zich ontpopt tot een informatief huis met een stevige link naar zowel praktijk als besluitvorming. Vandaag vervult het drie grote functies: documenteren, onderzoeken en informeren/sensibiliseren.

BELANGENBEHARTIGERS

1. Cultureel erfgoed

Vlaamse Museumvereniging (VMV)

Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen (VVBAD)

2. Kunsten

At Random. Platform voor onstabiele kunst

Federatie van Organisaties Kunsteducatie (F.O.K.)

Genootschap Auteurs Lichte muziek (GALM)

Gilde van Belgische Regisseurs

Nieuw Internationaal Cultureel Centrum (NICC)

Overleg Kunstenorganisaties (oKo)

Vlaamse Scenaristengilde

Vlaamse Auteursvereniging (VAV)

Vlaamse Filmproducentenbond (VFPB)

Verenigde Organisaties Beeldkunst (VOBK)

ANDERE

De **Europese verordening** (EEG) nr. 3911/92 van de Raad van 9 december 1992 betreffende de uitvoer van cultuurgoederen.

DAC-**decreet** van 7 mei 2004 houdende aanvullende subsidies voor tewerkstelling in de culturele sector.

Decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap. (jaarlijks)

Op basis hiervan worden een aantal organisaties uit het kunsten- en cultureel-erfgoedveld nominatum gesubsidiëerd door de Vlaamse overheid.

CultuurInvest

CultuurInvest is een onafhankelijk investeringsfonds dat wordt beheerd door ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) nv. Het fonds richt zich tot ondernemers in de cultuurindustrie. Dat zijn ondernemers die producten of diensten met culturele inhoud creëren en naar de markt brengen. Zij streven naar economische zelfstandigheid en groei met behulp van een evenwichtig businessmodel.

MEDIA

WETTELIJK KADER

1. Audiovisuele media

Het decreet betreffende de radio-omroep en de televisie werd op 18 maart 2009 goedgekeurd in het Vlaams Parlement en wordt binnenkort gepubliceerd in het Staatsblad. Dit decreet is een herziening van de gecoördineerde decreten van 4 maart 2005 en vormt ook de omzetting van de Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten van 11 december 2007 (richtlijn 2007/65/EG van het Europees Parlement en de Raad).

Dit decreet regelt:

- a. De openbare omroeporganisatie van de Vlaamse Gemeenschap (VRT).
- b. Radio-omroep en televisie.
- c. Dienstenverdelers.
Elke rechtspersoon die door middel van elektronische communicatienetwerken een of meer omroepdiensten levert aan het publiek.
- d. Netwerken.
Een elektronisch communicatienetwerk is de transmissiesystemen en in voorkomend geval de schakel- of routeringsapparatuur en andere middelen die het mogelijk maken om signalen van radio-omroep en de televisie over te brengen via draad, radiogolven, optische of andere elektromagnetische middelen, voor zover die voor de overdracht van signalen van radio-omroep en televisie worden gebruikt, waaronder satellietomroepnetwerken, vaste (circuit- en pakketgeschakelde, met inbegrip van internet) en mobiele netwerken, elektriciteitsnetwerken, etheromroepnetwerken en kabelomroepnetwerken.
- e. Het gebruik van normen voor het uitzenden van televisiesignalen.
- f. De Vlaamse Regulator voor de Media (VRM).
De VRM is een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid met als missie de handhaving van de mediaregelgeving binnen de Vlaamse Gemeenschap, het beslechten van geschillen over de mediaregelgeving en het uitreiken van media-erkenningen en –vergunningen, overeenkomstig de regelgeving.
Ten gevolge van dit nieuwe decreet zal ook het procedurebesluit betreffende de Vlaamse Regulator voor de Media aangepast worden aan de bepalingen van dit decreet.

2. Schrijvende pers

Protocol tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse geschrevenperssector betreffende de vrijwaring van een pluriforme, onafhankelijke en performante Vlaamse opiniepers.

Dagbladen, weekbladen, periodieke pers

3. Film

Subsidie- en investeringskader:

- a. Kunstendecreet voor o.a. audiovisuele kunst (uitgezonderd productie) en nieuwe media (zie hierboven 2.1).
- b. Vlaams Audiovisueel Fonds (zie hierboven 2.3)
Decreet van 13 april 1999 houdende machtiging van de Vlaamse regering om toe te treden tot en om mee te werken aan de vereniging zonder winstgevend doel Vlaams Audiovisueel Fonds.
- c. Tax shelter (art. 194 ter WIB 1992): 1° erkenning als Belgisch audiovisueel werk en 2° attest bij voltooiing, conform voorwaarden van de tax shelter.
- d. Filmkeuring (wet van 1 september 1920 waarbij aan minderjarigen beneden 16 jaar de toegang tot de bioscoopzalen wordt ontzegd).

BELANGENBEHARTIGERS

Arthena (belangenvereniging voor auteursrecht en naburige rechten)

Cable Belgium (vereniging van Belgische kabelmaatschappijen)

The Ppress (Federatie van Belgische Magazines)

Niet Openbare Regionale Televisie Vlaanderen (NORTV)

Private Omroepfederatie (POF)

Raad voor de Reclame

Vlaamse Radiofederatie

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM)

Vlaamse Dagbladpers (VDP)

Vlaamse Filmproducentenbond (VFPB)

Vlaamse Onafhankelijke Televisieproducenten (VOTP)

Vlaamse Scenaristengilde

Vlaamse Vereniging voor Journalisten (VVJ)

ANDERE

Informatiemaatschappij

Transversale thematiek met specifieke zwaartepunten bij media en media-innovatie.

IBBT (Interdisciplinair Instituut voor Breedband Technologie).

IBBT is een onafhankelijke onderzoeksinstituting die in

opdracht van de Vlaamse overheid innovatie binnen ICT stimuleert. Het IBBT-team biedt bedrijven en organisaties actieve ondersteuning bij onderzoek en ontwikkeling en brengt daarvoor uiteenlopende bedrijven, overheden en non-profit-organisaties samen rond onderzoeksprojecten. Bij elk van die projecten komen zowel technische als niet-technische aspecten aan bod.

Europese regelgeving

- a. Richtlijnen elektronische communicatienetwerken
 - Richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Kaderrichtlijn).
 - Richtlijn 2002/19/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de toegang tot en interconnectie van elektronische-communicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten (Toegangsrichtlijn).
 - Richtlijn 2002/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 betreffende de machtiging voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Machtigingsrichtlijn).
 - Richtlijn 2002/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Universeledienstrichtlijn).
- b. Richtlijn Televisie Zonder Grenzen
Geconsolideerde versie van de richtlijn van de Raad van 3 oktober 1989 betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de Lidstaten inzake de uitoefening van televisie-omroepactiviteiten (89/552/EEG), gewijzigd bij Richtlijn 97/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 1997.
- c. Mededeling van de Commissie aan de Raad, aan het Europees Parlement, aan het economisch en sociaal comité en aan het comité van de regio's over bepaalde juridische aspecten in verband met cinematografische en andere audiovisuele werken, d.d. 26 september 2001.
Deze mededeling legt de beoordelingscriteria voor staatssteun aan audiovisuele producties vast. De geldigheidsduur hiervan werd verlengd tot 31 december 2012.
- d. MEDIA programma 2007-2013
Steunprogramma ten voordele van de Europese cinematografische industrie.

SOCIAAL-CULTUREEL JEUGD- EN VOLWASSENENWERK

WETTELIJK KADER

1. Sociaal-Cultureel Werk Volwassenen

Decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk (Belgisch Staatsblad, 28-05-2003), gewijzigd door de decreten van 19 december 2003, 7 mei 2004, 2 juni 2006, 14 maart en 19 december 2008 (Belgisch Staatsblad, 31-12-2003, 28-06-2004, 14-07-2006, 10-09-2008 en 29-12-2008))

Besluit van de Vlaamse Regering van 5 september 2008 houdende uitvoering van het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk (Belgisch Staatsblad, 26-11-2008)

Dit besluit trad in werking per 15 september 2008 en vervangt het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juni 2003 houdende uitvoering van het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk (Belgisch Staatsblad, 23-07-2003), gewijzigd bij besluit van 11 juni 2004 en 17 maart 2006 (Belgisch Staatsblad, 08-07-2004 en 12-05-2006)

- Verenigingen
Netwerken van lokale afdelingen of groepen, draaien in hoofdzaak op de inzet van vrijwilligers. Willen mensen samenbrengen of zich samen voor iets inzetten.
- Bewegingen
Willen Vlaanderen in beweging brengen door sensibilisatie, educatie en sociale actie.
- Volkshogescholen
Organiseren regionaal een eigen niet-formeel cursusaanbod en coördineren het aanbod van anderen in hun regio.
- Landelijke vormingsinstellingen
- Gespecialiseerde vormingsinstellingen
Werken rond een bepaald thema of een cluster van nauw verwante thema's.
- Syndicale vormingsinstellingen
Bieden niet-beroepsgerichte vorming aan in het kader van een syndicale beweging.
- Vormingsinstellingen voor personen met een handicap
Richten zich tot personen met een handicap.

2. Jeugdwerk

Voor deze materie stemt de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk af met de Vlaamse Jeugdraad, die twee vertegenwoordigers heeft in de sectorraad.

Decreet van 14 februari 2003 houdende de ondersteuning

en stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid, zoals gewijzigd bij de decreten van 23 december 2005 en 15 december 2006

- Jeugdwerkbeleidsplannen
Gemeente- en provinciebesturen die een jeugdwerkbeleidsplan opmaken, kunnen worden gesubsidieerd voor de uitvoering ervan.

Sinds 1 januari 2009 is het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid van kracht, met uitzondering van de bepalingen i.v.m. de projectsubsidies en de prijs voor de gemeentebesturen, die uiterlijk op 1 januari 2010 in werking treden. Voor de projectsubsidies (initiatieven experimenteel jeugdwerk, participatie- en informatieprojecten, jeugdculturele projecten en internationale projecten) blijft het decreet van 29 maart 2002 op het Vlaamse jeugdbeleid (zoals gewijzigd) nog altijd van kracht in 2009.

- Jeugdverenigingen en jongeren
Vlaamse instellingen voor het jeugd- of kinderrechtenbeleid, landelijk georganiseerde jeugdverenigingen, verenigingen participatie en informatie, cultuureducatieve verenigingen, initiatieven experimenteel jeugdwerk, participatie- en informatieprojecten, artistieke projecten of producten, internationale jongerenprojecten, prijs aan gemeentebesturen.

Decreet van 3 maart 2004 houdende erkenning en subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme, zoals gewijzigd bij decreet van 21 november 2008
Decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van "Toerisme voor Allen"

- Jeugdverblijfcentra
Verblijfsaccommodatie met overnachtingsmogelijkheid die ter beschikking wordt gesteld van kinderen en jongeren voor vormende en ontspannende activiteiten.

3. Amateurkunsten

Decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten (Belgisch Staatsblad 9-03-2001). Het decreet werd gewijzigd door de decreten van 6 juli 2001, 21 december 2001, 20 december 2002 en 17 november 2006 (Belgisch Staatsblad 10-10-2001, 29-12-2001, 31-12-2002 en 8-12-2006)

Besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2001 houdende uitvoering van het decreet van 22 december

2000 betreffende de amateurkunsten (Belgisch Staatsblad 14-03-2001), gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 11 juni 2004 en 7 september 2007 (Belgisch Staatsblad 8-7-2004 en 5-10-2007)

- Amateurkunstenorganisaties
Eén amateurkunstenorganisatie per kunstdiscipline: theater, dans, beeldcultuur en beeldende kunst, instrumentale, vocale, lichte en volksmuziek en letteren

4. Integraal gemeentelijk cultuurbeleid

Decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid, gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2002 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2002, gewijzigd bij het decreet van 20 december 2002 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2003, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2003 houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid, gewijzigd bij het decreet van 24 december 2004 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2004, gewijzigd bij het decreet van 23 december 2005 houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid, gewijzigd bij het decreet van 30 juni 2006 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2006, gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2007 houdende wijziging van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid

4.1 Coördinatie en beleid

- Cultuurbeleidsplannen
Als een gemeente of een samenwerkingsverband van gemeenten voldoet aan een aantal basisvoorwaarden (o.a. beschikken over basisinfrastructuur voor de werking van een gemeenschapscentrum en een minimale ondersteuning van het lokale sociaal-culturele leven) kan ze een enveloppensubsidie krijgen voor het uitvoeren van een cultuurbeleidsplan.
Om in aanmerking te komen voor de subsidie voor de uitvoering van het cultuurbeleidsplan moet een gemeente, een samenwerkingsverband van gemeenten of de Vlaamse Gemeenschapscommissie beschikken over:
1° een cultuurbeleidscoördinator, ingeschaald op minimaal het gemiddelde niveau van het leidinggevende

cultuurpersoneel van de gemeente of de Vlaamse Gemeenschapscommissie;

2° een gesubsidieerd cultuurcentrum of een gemeenschapscentrum;

3° een gesubsidieerde bibliotheek;

4° met uitzondering van de gemeenten van het tweetalige gebied Brussel – Hoofdstad, een subsidiereglement ter ondersteuning van particuliere verenigingen en instellingen voor een totaalbedrag dat minstens gelijk is aan 0,8 euro per inwoner, ofwel via een evenwaardige ondersteuning in natura;

5° een akkoord van de gemeente om gegevens over het gemeentelijke cultuurbeleid ter beschikking te stellen in de door de Vlaamse Regering gevraagde vorm;

6° een bij de administratie ingediend cultuurbeleidsplan, goedgekeurd door de gemeenteraad of de raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, dat afloopt op het einde van het eerste jaar van de bestuursperiode die volgt op de bestuursperiode waarin het beleidsplan bij de administratie werd ingediend.

- Supplementaire subsidie voor bijzondere en vernieuwende initiatieven
Vanaf 1 januari 2008 wordt de besteding van de één eurosubsidie geheroriënteerd naar gemeenschapsvorming.

4.2 Bibliotheekwezen

- Openbare bibliotheken
Nagenoeg alle gemeenten in Vlaanderen en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest beschikken over een openbare bibliotheek. Via deze voorziening krijgt elke burger gelijke en vrije toegang tot kennis, cultuur en informatie, opgeslagen in gedrukte en andere informatiedragers. De openbare bibliotheek schept een voorwaarde voor levenslang leren, culturele ontwikkeling van individuen en het democratisch functioneren van de samenleving.
- Streekgericht bibliotheekwerk (SBB)
De provincies en de VGC vervullen een rol in het bibliotheekbeleid: elke provincie en de VGC geven autonoom invulling aan het streekgerichte bibliotheekbeleid ter ondersteuning van de bibliotheekwerking. Decretaal zijn de provincies en de VGC verplicht om 1,6 euro per inwoner te besteden aan deze specifieke bibliotheekgerichte taken.
- Gespecialiseerde bibliotheekvoorzieningen
 - o Luisterpuntbibliotheek voor blinden, slechtzienden en personen met een andere leesbeperking
 - o Zorgbib Rode Kruis-Vlaanderen

4.3 Cultuurcentra

Het culturele leven in Vlaanderen kan rekenen op een ruim netwerk van cultuurcentra. Met de oprichting van de cultuurcentra in de jaren 60 streefde de Vlaamse overheid twee belangrijke doelstellingen na: vlotte toegang voor elke Vlaming tot de kunsten en voldoende infrastructuur voor het alom verspreide Vlaamse verenigingsleven. Het decreet lokaal cultuurbeleid actualiseert deze uitgangspunten in drie doelstellingen: cultuurspreiding, verhoging van cultuurparticipatie en gemeenschapsvorming.

- cultuurspreiding: *de presentatie van allerhande kunst-uitingen, zowel van professionelen als van amateurs. Het gaat hier om activiteiten die de stafleden van het cultuurcentrum vanuit de eigen professionele kennis en artistieke visie programmeren. In het jargon van het cultuurcentrum spreken we dan over eigen activiteiten. Daarnaast wordt de infrastructuur van het cultuurcentrum vaak verhuurd aan derden, meestal verenigingen maar ook personen. Deze derden zorgen voor een hele waaier aan activiteiten die we groeperen onder de noemer receptieve activiteiten.*
- verhoging van cultuurparticipatie: *de deelname aan het aanbod van het cultuurcentrum vergemakkelijken en bevorderen door het aanbod beter te ontsluiten en bekend te maken. Dit vertaalt zich in tal van inspanningen op vlak van publiekswerking en publiekswerving.*
- gemeenschapsvorming: *het organiseren en ondersteunen van activiteiten, het verbreden en vernieuwen van het publiek, het stimuleren van ontmoeting en betrokkenheid, het opzetten van netwerken en het ter beschikking stellen van infrastructuur om de kwaliteit en de samenhang van lokale gemeenschappen te verbeteren en te versterken.*

5. Participatiedecreet

Decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport

Op basis van het participatiedecreet worden subsidies gegeven aan:

- participatie-instellingen
- projecten leesbevordering
- verenigingen met een specifieke opdracht m.b.t. het verenigingsleven
- een vereniging ter bevordering van de culturele en sportieve participatie van gedetineerden
- convenanten voor de bibliotheekwerking in gevangenissen

- projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen in cultuur, jeugdwerk of sport
- lokale netwerken vrijetijdsparticipatie personen in armoede
- praktijkgerichte, laagdrempelige educatie voor kansengroepen
- landelijke en op participatie gerichte activiteiten van hobbyverenigingen
- tegemoetkoming in het organiseren van een bijzonder cultuuraanbod
- projecten gemeenschapscentra
- proeftuinen die de participatie bevorderen
- grootschalige cultuur-, jeugd- of sportevenementen
- cultuurgemeente of sportgemeente van Vlaanderen

6. Circusdecreet

Decreet betreffende de ondersteuning van de circuskunsten in Vlaanderen

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het decreet betreffende de ondersteuning van de circuskunsten in Vlaanderen

7. Decreet Gebarentaal

Decreet van 5 mei 2006 houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal

De Vlaamse Gebarentaal, afgekort VGT, is de visueel-gestuele natuurlijke taal die gebruikt wordt door Dove mensen en Vlaamse Gebarentaalgebruikers in de Vlaamse Gemeenschap en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Dove mensen behoren tot de linguïstisch-culturele minderheidsgroep waarvoor de Vlaamse Gebarentaal een identificerende rol speelt.

Besluit van 7 september 2007 tot uitvoering van het decreet van 5 mei 2006 houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal

STEUNPUNTEN

1. Sociaal-Cultureel Werk Volwassenen

Socius.

Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk en organisaties die de sociaal-culturele methodiek toepassen. Zijn kerntaken: praktijkondersteuning, praktijkontwikkeling en communicatie

2. Sociaal-Cultureel Jeugdwerk

Steunpunt Jeugd.

Bevordert kennis en meningsvorming over jeugdbeleid en jeugdwerk.

3. Amateurkunsten

Vlaams Huis voor Amateurkunsten /Zinnema.
Steunpunt voor de regio Brussel.

4. Integraal gemeentelijk cultuurbeleid

LOCUS.

Steunpunt voor het lokaal cultuurbeleid. LOCUS is ontstaan uit de vroegere steunpunten Cultuur Lokaal en VCOB (Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken).

BELANGENBEHARTIGERS

1. Sociaal-Cultureel Werk Volwassenen

Federatie van erkende organisaties (FOV).

Verdedigt sinds 2000 de belangen van de gesubsidieerde sociaal-culturele organisaties bij overheden en bij andere beleidsinstanties.

2. Sociaal-Cultureel Jeugdwerk

Coördinatieorgaan voor internationale jongerenwerking (JINT).

Bevordert de internationale uitwisseling en samenwerking van, voor en door de jeugd.

Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en –consulenten (VVJ)
Kerntaak is beleidsvoorbereidend en –ondersteunend onderzoek. Ondersteunt verder gemeentelijke animatieprogramma's zoals de Grabbelpas. Zo goed als alle gemeentelijke en provinciale jeugddiensten of jeugdamttenaren zijn lid, evenals deze van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Delta.

Netwerk van jongereninformatiepunten (JIP's).

3. Amateurkunsten

Forum voor Amateurkunsten vzw.

Ondersteuning en belangenbehartiging van de negen Vlaamse amateurkunstenorganisaties.

4. Integraal gemeentelijk cultuurbeleid

- Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen (VVBAD)
- Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra

ANDERE

Amateurkunsten

Internationale projecten voor de amateurkunstensector

Integraal gemeentelijk cultuurbeleid

BibNet

Met Bibnet wil de Vlaamse overheid haar beleid betreffende de digitale bibliotheek verder ondersteunen. Dit impliceert het ontwikkelen, het realiseren en het beheren van inhoudelijke en technische toepassingen, met het oog op de uitbouw van de digitale bibliotheek voor de openbare bibliotheken binnen de Vlaamse Gemeenschap. Bibnet richt zich prioritair op de rol van de openbare bibliotheek in het kader van de digitale kloof en de ontwikkeling en de exploitatie van een gemeenschappelijke zoekomgeving die een uniforme toegang biedt tot alle informatie aanwezig in de openbare bibliotheken.



SPORT

WETTELIJK KADER

1. Vlaamse sportfederaties

Decreet van 13 juli 2001 houdende de regeling van de erkenning en subsidiëring van de Vlaamse sportfederaties, de koepelorganisatie en de organisaties voor de sportieve vrijetijdsbesteding.

1.1 Sportfederaties

Vlaamse privaatrechtelijke organisaties die op vrijwillige en onbaatzuchtige wijze sportclubs verenigen.

- Unisportfederaties

Een unisportfederatie is een Vlaamse sportfederatie die in haar doelstelling en werking uitsluitend de organisatie, de promotie en de kwaliteitszorg van één sporttak (voor gehandicapten kunnen het er meer zijn) op het oog heeft. De sporttak komt voor op de sporttakkenlijst. Er zijn 3 categorieën.

o Categorie A: kan als enige, via haar nationale koepel, deelnemen aan de Olympische Spelen. Heeft als enige, via haar nationale koepel, een officiële affiliatie met de internationale federatie van de sport. De internationale sportfederatie is op haar beurt door het Internationaal Olympisch Comité aanvaard als Olympische sportfederatie.

o Categorie B: kan als enige, via haar nationale koepel, deelnemen aan Wereldkampioenschappen of de Wereldspelen. Heeft als enige, via haar nationale koepel, een officiële affiliatie met de internationale federatie van de sport. De internationale sportfederatie is op haar beurt volwaardig lid met stemrecht van de "General Association of International Sports Federations (GAISF)."

o Categorie C (gehandicapten): kan als enige, via haar nationale koepel, deelnemen aan de Paralympics. Heeft, via haar nationale koepel, een officiële affiliatie met het "International Paralympic Committee."

De unisportfederaties hebben een aantal basisopdrachten, en als facultatieve opdrachten jeugdsport, sportkampen, topsport, prioriteitenbeleid.

- Recreatieve sportfederaties

Een recreatieve sportfederatie is een Vlaamse sportfederatie die in haar doelstellingen en werking de organisatie, de promotie en de kwaliteitszorg van één of meer sporttakken die voorkomen op de sporttakkenlijst op het oog heeft en die zuiver recreatieve of competitiegerichte recreatieve sportbeoefening volgens de

reglementen van de sporttak(ken) aanbiedt.

De recreatieve sportfederaties hebben een aantal basisopdrachten, en als facultatieve opdrachten jeugdsport, sportkampen, prioriteitenbeleid.

1.2 Organisaties voor sportieve vrijetijdsbesteding

Sportieve vrijetijdsbesteding is een vorm van vrijetijdsbesteding waarbij de deelnemers op gereguleerde wijze en in gestructureerd verband hun vaardigheden meten en waarbij coördinatie, concentratie, behendigheid, tactiek en ontspanning primeren in combinatie met een minimale fysieke activiteit. De sporttakken van de sporttakkenlijst kunnen hier niet toe behoren.

Er zijn 4 organisaties, voor 4 vrijetijdscategorieën: traditionele volksspelen, internationale volksspelen, dierenhobby's en luchtactiviteiten.

2. Regionaal en lokaal Sport voor Allen-beleid

Decreet van 09 maart 2007 houdende de subsidiëring van gemeente- en provinciebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport voor Allen-beleid

2.1 Beleidssubsidies

- Gemeentebesturen

De Vlaamse Regering subsidieert gemeentebesturen of de gemeentelijke sportraad (of bij ontstentenis de representatieve vertegenwoordiging van bestaande sportverenigingen) voor de uitvoering van een sportbeleidsplan. De subsidie moet aangewend worden voor de financiële ondersteuning van sportverenigingen, het stimuleren van sportbeoefening buiten de praktijk van de sportverenigingen en voor het bevorderen van de toegankelijkheid tot sport en van de diversiteit in de sport.

- Provinciebesturen

De Vlaamse Regering subsidieert provinciebesturen voor de uitvoering van een sportbeleidsplan. De subsidie moet aangewend worden voor de financiële ondersteuning van bovenlokale sportverenigingen, het stimuleren van sport voor mensen met een handicap, voor het bevorderen van inter- en bovenlokale samenwerking in sport en voor de organisatie van een pool van sportgekwalficeerde begeleiders.

- Gemeenten van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad

De Vlaamse Regering subsidieert de uitvoering van sportbeleidsplannen van de negentien gemeenten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. De subsidie moet aangewend worden voor de financiële onder-

steuning van sportverenigingen, het stimuleren van sportbeoefening buiten de praktijk van de sportverenigingen en voor het bevorderen van de toegankelijkheid tot sport en van de diversiteit in de sport. Indien gemeenten in gebreke blijven, neemt de Vlaamse Gemeenschapscommissie initiatief.

- Vlaamse Gemeenschapscommissie
De Vlaamse Regering subsidieert de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor de uitvoering van een sportbeleidsplan. De subsidie moet aangewend worden voor de financiële ondersteuning van bovenlokale sportverenigingen, het stimuleren van sport voor mensen met een handicap, voor het bevorderen van inter- en bovenlokale samenwerking in sport en voor de organisatie van een pool van sportgekwalficeerde begeleiders.

2.2 Impulssubsidies

De Vlaamse Regering kent een impulssubsidies toe voor de uitvoering van het hoofdstuk van het gemeentelijk sportbeleidsplan waarin expliciete beleidsmaatregelen met betrekking tot het impulsbeleid toegelicht worden.

2.3 Sportgekwalficeerde ambtenaren

Om voor subsidiëring in aanmerking te komen, moet het gemeentebestuur beschikken over minstens één sportgekwalficeerde ambtenaar die in een sportdienst werkzaam is. De gemeenten met een intergemeentelijk sportbeleidsplan moeten gezamenlijk over minstens één voltijdse sportgekwalficeerde ambtenaar beschikken.

3. Participatie bevorderen

Decreet van 9 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport.

Proeftuinen sport die de participatie van de bevolking verbreden en verdiepen:

- Brede school
- Verenigingsondersteuners
- Buurtsportbegeleiders
- Open Stadion

4. Sportinfrastructuur

4.1 Publieke sportinfrastructuur

Decreet van 23 mei 2008 betreffende een inhaalbeweging in sportinfrastructuur via alternatieve financiering.

De Vlaamse Regering is belast met het voorbereiden, het coördineren, het beheren, het faciliteren en het ondersteunen van de alternatieve financiering van sportinfrastruc-

tuurprojecten via DBFM(O)-overeenkomsten, opgezet op initiatief van een lokale overheid of de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Inzonderheid kan de Vlaamse Regering beslissen tot subsidiëring van een dergelijk initiatief, onder de voorwaarden bepaald door dit decreet.

4.2 Particuliere sportinfrastructuur

Reglement (éénmalig) subsidiëring van sportinfrastructuur aan de particuliere sector.

5. Onderwijsgebonden sport

5.1 Basis- en secundair onderwijs

Decreet van 13 februari 2009 houdende de organisatie van schoolsport.

De organisatie van schoolsport heeft als doelstelling leerlingen uit het basis- en secundair onderwijs te stimuleren om levenslang deel te nemen aan sport- en bewegingsactiviteiten, zowel in georganiseerd verband binnen een sportvereniging, als in los georganiseerd of ongeorganiseerd verband.

5.2 Hoger onderwijs

Decreet houdende de toekenning van subsidies voor de uitbouw, de coördinatie en de promotie van het sportaanbod van de studentensportvoorzieningen van de Vlaamse universiteiten en hogescholen en de erkenning en subsidiëring van een Vlaamse overkoepelende studentensportvereniging.
De Vlaamse Regering verleent subsidies aan de associaties (een associatie in het hoger onderwijs, georganiseerd overeenkomstig de bepalingen van titel I, hoofdstuk IV van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen) die een sportbeleidsplan voor de olympiade indienen en uitvoeren conform dit decreet. De Vlaamse Regering erkent en subsidieert een overkoepelende studentensportvereniging die instaat voor de organisatie van associatieoverschrijdende studentensportinitiatieven en de deelname van studenten aan internationale studentensportinitiatieven.

6. Medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening

Decreet van 13 juli 2007 inzake medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening.

Medisch verantwoorde sportbeoefening: het geheel van preventieve en curatieve maatregelen, bepalingen en aanbevelingen die eenieder in acht moet nemen met het oog op het fysieke en psychische welzijn van de sporters. Medisch verantwoord sporten is gezond sporten, met respect voor de leeftijdsgrenzen. Het decreet regelt o.a. de dopingcontrole en de organisatie van de keuringscentra.

7. Statuut

7.1 Niet-professionele sportbeoefenaar

Decreet van 24 juli 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar.

Niet-professionele sportbeoefenaar: de sportbeoefenaar die zich voorbereidt op of deelneemt aan een sportmanifestatie en daarvoor geen arbeidsovereenkomst heeft aangegaan in het kader van de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaar.

7.2 Sportschutter

Decreet van 11 mei 2007 houdende het statuut van de sportschutter

Een sportschutter is de natuurlijke persoon die via een schuttersvereniging lid is van een schietsportfederatie (een Vlaamse sportfederatie of organisatie die erkend is op basis van het decreet van 13 juli 2001 houdende de regeling van de erkenning en subsidiëring van de Vlaamse sportfederaties, de koepelorganisatie en de organisaties voor de sportieve vrijetijdsbesteding die het sportschieten aanbieden of een organisatie voor volkscultuur die erkend is op basis van het decreet van 27 oktober 1998 houdende de erkenning en subsidiëring van organisaties voor volkscultuur en de oprichting van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur die het sportschieten met vergunningsplichtige wapens aanbieden).

7.3 Vrijwilligerswerk en semi-agorale arbeid

BELANGENBEHARTIGERS

Vlaamse Sportfederatie

Een Vlaamse koepelorganisatie waarbij een erkende Vlaamse sportfederatie zich kan aansluiten om gemeenschappelijke belangen te laten behartigen en gemeenschappelijke taken te laten uitvoeren.

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)

Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid
ISB is een ledenvereniging en koepel van ambtenaren actief in de gemeentelijke en provinciale sportsector en sportdiensten, beleidsmandatarissen en verantwoordelijken van sportinfrastructuur, zwembaden en recreatiecentra. Hiervoor is ISB een spreekbuis en een gesprekspartner naar de andere overheden vanuit een rol als onafhankelijk belangenbehartiger.

COLOFON

Redactie

SARC

Iris Van Riet, Hanne Schuermans, Lieven De Clercq

Arenbergstraat 9, 1000 Brussel

www.sarc.be

02 553 41 71

Verantwoordelijke uitgever

Luk Verschueren

Algemeen voorzitter SARC

Foto's

Met dank aan alle organisaties die ons beelden konden bezorgen uit hun sector, en in het bijzonder Muziekcentrum Vlaanderen, LOCUS, BAM, West-Vlaamse Sportdienst, Stichting Vlaamse Schoolsport en Forum voor Amateurkunsten.

Grafische Vormgeving

Vlaamse overheid, Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid

Afdeling Communicatie, Ingrid Van Rintel

Druk

Claes Printing nv.

Depotnummer

D/2009/3241/057

Uitgave

april 2009

De publicaties van de SARC kunnen ook besteld worden via 1700. Meer informatie hierover vindt u op de website van de Vlaamse overheid, www.vlaanderen.be



